

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Nr 17 • 7. oktoober 2008

TEATAJA

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja häälekandja, asutatud 1925. aastal

Ettevõtluskonkursside võitjad ja nende tunnustamine

„Eestil on oma tänase majandusstruktuuriga väga raske jõuda tõeliselt arenenud riikide hulka. Majanduse struktuur ei ole midagi seesugust, mida saaks üleöö ja käsukorras muuta. Selle taga on põhjalik ja mõtestatud pikaajaline töö, oma-enda ja kogu maailma homsete vajadustega arvestamine.

Kindlasti tähendab see investeeringuid haridusse, teadusesse ja arendustegevusse. See võib tähendada ka vajadust muutuste järele mitte ainult investeeringutes, vaid ka üldisemates väärtushinnangutes.

Praegu ei ole aeg süüdistusteks või näpuga näitamiseks, ka mitte poliitikute ja ettevõtjate vahel, kes peaksid demokraatlikus ühiskonnas teineteisele ikka partnerid olema. Omavahelised süüdistused ja võimalike valearvestuste pidev meenutamine ei vii Eestit edasi. Aga meie peame edasi liikuma.”

*Tsitaat President Ilvese kõnest auhinnagala
18. septembril Estonia Kontserdisaalis*

President Ilves soovis ettevõtjatele jõudu edukalt hakkama saamiseks kiirelt muutuvast, kuigi praegu ehk end mitte kõige stabiilsemalt tundvas maailmas. Ta rõhutas, et just ettevõtjaist sõltub, kas me saame kümne aasta pärast taas rääkida Eesti majandusimest või mitte. >

TÄNA LEHES:

**Konkurentsi-
võimelisimad
ettevõtted**

Seadusandlus

Tulumaksuseaduse muudatuste edasilükkamisest

Eelarvest ja muutuvatest maksumääradest

Täiendustest kogumispensionide seaduses

Äriviisid

Eesti ettevõtjad äriviisidil Leedus

Innovatsioon

Avatud innovatsioon

IGA LIIGE LOEB!

WWW.KODA.EE

Konkurentsivõime edetabeli konkurs on andnud suurepärase võimaluse hinnata sadade ettevõtete käekäiku ja seeläbi ka majanduse üldist arengut. Pildil 2008. aasta konkurentsivõimelisimate ettevõtete esindajad koos Presidendi, peaministri, riigikogu esimehe, majandusministri ja korraldajatega.

Valdo Kalm võttis Eesti Telekom'i nimel vastu 2008. aasta konkurentsivõimelisima side-, kommunikatsiooni ja IT-ettevõtte tiitli.

Toomas Luman annab Saku Õlletehase uuele juhile Veli Pekka Tenniläle üle 2008. aasta konkurentsivõimelisima toiduainetööstuse ettevõtte tiitli ja auhinna.

Ettevõtlusvägilastele saalis esines laval ansambel „Vägilased“.

TOOMAS LUMAN
Juhatusesimees

Kaubanduskoja juhatuse esimehe Toomas Lumani kõne ettevõtlusauhindade jagamise galal

Austatud härra President, peaminister, ekstsellentsid, daamid ja härrad, head ettevõtjad,

kuuendat aastat oleme koos partneritega siit lavalt välja kuulutamas Eesti konkurentsivõimelisimaid ettevõtteid. Korraldatav konkurss on andnud suurepärase võimaluse hinnata sadade ettevõtete käekäiku ja seeläbi ka majanduse üldist arengut. Suur tänu kõikidele osalejatele selle eest!

Konkursi tulemused selguvad mõne minuti pärast. Edetabel ja võitjate lood jõuavad teieni õhtu lõpus jaotatavas trükises ning alates tänasest on kogu Konkurentsivõime Edetabeli ajalugu, võitjad, osalejad ja nende majandusnäitajad kättesaadavad kõigile ka Interneti-aadressil www.konkurents.ee.

Konkurents, kui majanduslik võistlus on see, millest tahan ka mõne sõnaga pikemalt rääkida. Iseseisvusaastate jooksul on vaba turumajandus ja avatud konkurents olnud riigi ülesehitamise alustaladeks. Siin saalis

on tõenäoliselt vähe inimesi, kes arvaks, et monopolide säilitamine, turulepääsu piiramine ja suletus välisinvestoritele oleks meid haljamale oksale tõstnud. Kiire areng ja võimaluste rohkus on andnud paljudele võimaluse äris osaleda. Samas on see paljusid hoidnud ja hellitanud. Täna, majanduse kohandumisfaasis, näeme, et tehtud on ka majanduslikult ebaratsionaalseid otsuseid. Otsuseid, mis tehti pidamata silmas äri pikaajalist konkurentsivõimet. Nii kuulemegi varemast sagedamini uudiseid pankrotidest. Kuid nagu mõni päev tagasi üks finantsist tabavalt ütles, on kapitalism ilma pankrotita sama, mis religioon ilma põrguta. Maksimaalse tulemuse poole püüeldes tuleb olla teadlik ka halvimast võimalikust variandist ja riskidest.

Pikka aega on ettevõtja kui inimese iseloomustamisel toodudki just esile keskmiselt kõrgemat riskialtidust ja aktiivsust. Suures osas on see muut. Kaasaegsem analüüs ütleb äris edukate inimese kohta aga hoopis, et need on keskmisest riski

rohkem vältivad inimesed, kuid nende kõrge saavutusvajadus paneb neid organiseerima asju senisest väärtuslikumal moel. Ma usun, et pankrotiohtu ja -hirmu pole ka täna Eestis põhjust tunda neil, kes on oma äri planeerides mõelnud just

Äris edukad inimesed on keskmisest riski rohkem vältivad, kuid nende kõrge saavutusvajadus paneb neid organiseerima asju senisest väärtuslikumal moel.

väärtuse peale, mida nad loovad, kasvatavad ja kliendile pakuvad.

Konkurentsi tihenedes ja võttes arvesse tänast väga madalat tarbijakindluste taset, tuleb käivate säilitamiseks väga tähelepanelikult kuulata, mille eest tarbija on nõus maksma ja millist väärtust tarbima. Peame olema varasemast nutikamad ja uuenduslikumad.

Ettevõtjate saavutusvajaduse maksimaalsel realiseerimisel

on tähtis roll ka tingimustel, milles tegutsetakse. Mida stabiilsemad ja etteaimatavad on üldised majandustingimused, seda rohkem lisandväärtust ettevõtted teineteisega konkureerides loovad.

Liiga kergekäeliselt ja lahmivalt näeme tänaseid poliitikakujundajaid ringi käimas nii oluliste küsimustega nagu maksud. Nii mõnigi väikeettevõtja on viimastel nädalatel Kaubanduskotta helistanud küsimusega: „Mis toimub?” või „Miks mina kõik selle kinni maksma pean?”

Kuna saalis istub ka hulk valitsuse ja riigi esindajaid, siis on mul heameel meelde tuletda, et ettevõtete konkurentsivõime on ka nende kätes. Maksude ja majanduspoliitika stabiilsena hoidmisega on hakka ma saanud varasemad valitused, ma ei näe ühtegi põhjust, miks me ei peaks praegu sellega hakkama saama. Tuleb endale vaid selgeks teha, mis tõeliselt tähtis ja pikaajaliselt väärtuslik on. Konkurents ja ettevõtete konkurentsivõime on väga tähtsad!

Eesti Konkurentsivõimelisim Ettevõtte 2008 on Tallink Grupp AS, Ettevõtluse Auhind 2008 läks ABB ASile

Konkurentsivõime Edetabeli koostamise eesmärgiks on välja selgitada kõige konkurentsivõimelisemad ettevõtted, pakkuda ettevõtetele võimalust võrrelda end teiste omastega ning hinnata Eesti ettevõtete edukust, tulemuslikkust ja jätkusuutlikkust. Konkurentsivõime edetabel koostatakse üldedetabelina, väike- ja keskettevõtete arvestuses ning tegevusalade kaupa 12 kategoorias.

Tiitli Eesti Konkurentsivõimelisim Ettevõtte 2008 sai **Tallink Grupp AS**, kes osutus ka kõige konkurentsivõimelisemaks turismiettevõtteks.

Majanduse tegevusalade kaupa osutusid edetabeli võitjateks järgmised ettevõtted:

- **Varmapartner OÜ** - konkurentsivõimelisim jaekaubandusettevõtte
- **Mazeikiu Nafta Trading House OÜ** - konkurentsivõimelisim hulgikaubandusettevõtte
- **BLRT Grupp AS** - konkurentsivõimelisim tööstus- ja energeetikaettevõtte
- **Saku Õlletehase AS** - konkurentsivõimelisim toiduainetööstuse ettevõtte
- **Oma Ehitaja AS** - konkurentsivõimelisim ehitusettevõtte

- **Eesti Telekom AS** - konkurentsivõimelisim side-, kommunikatsiooni- ja IT-ettevõtte
- **Oilseeds Trade AS** - konkurentsivõimelisim põllu- ja metsamajandusettevõtte
- **Tallink Grupp AS** - konkurentsivõimelisim turismiettevõtte
- **Mainor AS** - konkurentsivõimelisim äriteenindus- ja kinnisvaraettevõtte
- **Gild Professional Services AS** - konkurentsivõimelisim finantsvahendusettevõtte
- **Olympic Casino AS** - konkurentsivõimelisim teenindusettevõtte
- **Tallinna Sadam AS** - konkurentsivõimelisim transpordi- ja logistikaettevõtte
- **Kaamos Kinnisvara OÜ** - konkurentsivõimelisim väike- ja keskettevõtte

Möödunud aasta võitjatest suutsid esikohapositsiooni ja muidugi ka hea konkurentsivõime oma kategoorias säilitada 4 ettevõtet: BLRT Grupp AS juba viiendat, Mazeikiu Nafta Trading OÜ kolmandat ning Tallink Grupp AS ja Tallinna Sadam AS teist aastat järjest. Tore on näha võitjate hulgas ka uusi nimesid, kes küll oma tegutsemisaja poolt seda ei ole.

Konkurentsivõime Edetabeli võitnud ettevõtete keskmine vanus on 11 aastat, kui mitte arvestada Saku Õlletehast, mis asutati 1820. aastal ja on tegutsenud juba 188 aastat. Noorimateks võitajateks osutusid Oma Ehitaja AS, Oilseeds Trade AS ja Varmapartner OÜ (asutatud aastal 2005). Kui vaadata edetabeli parimate ettevõtete omakapitali jaotust, siis pooled võitnud ettevõtetest kuuluvad Eesti erakapitalile, 1 ettevõtte 100%liselt väliskapitalile ja ülejäänud võitjatel on kapital jagatud eesti- ja välismaiste omanike vahel.

2008. aasta Konkurentsivõime Edetabeli koostamisel osales kokku 420 Eesti ettevõtet, kellest vastavalt meetodikale kvalifitseerus lõpptabeli koostamisel 375. Edetabelis osalemine oli vabatahtlik. Hea meel on selle üle, et pea kõik edetabeli võitjad on Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmed.

Konkursi Ettevõtluse Auhind läbiviimise eesmärk on riigipoolse tunnustuse jagamine Eesti edukatele ettevõtetele ja ettevõtlusteadlikkuse tõstmine.

Auhinnakategooriate parimad valisid eri valdkondade ekspertidest koosnevad nõukogud, peaauhinna võitja kõrgetasemeline žürii TTÜ rektori Peep Sürje juhtimisel.

- **Aasta Areneja 2008 - Tiptiptap OÜ** - Tegevusalaks laste mänguväljakute kujundamine, tootmine, paigaldus
- **Innovaator 2008 - VKG Oil AS** - Tegevusalaks energeetika ja automaatikatehnoloogia
- **Eksportöör 2008 - Ecometal AS** - Tegevusalaks pliiakude ümbertöötlemine
- **Tööstusettevõtte 2008 - Favor AS** - Tegevusalaks lehtmetailist toodete tootmine
- **Turismi Uuendaja 2008 - MTÜ Emajõe Lodjaselts** - Lodjareiside korraldamine ja koolitus

Kogu info ettevõtluskonkursside ja tulemuste kohta on nüüd ka uues portaalis www.konkurents.ee

Lisainfo:

Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabel

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
Siim Raie, peadirektor
E-post: siim@koda.ee
Tel: 604 0060

Ettevõtluse Auhind

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
Erki Peegel, turundus- ja kommunikatsioonikuse direktor
E-post: Erki.Peegel@eas.ee
Tel: 627 9456 • 627 9700

SISUKORD

Ettevõtluskonkursid	
Kaubanduskoja juhatuse esimehe Toomas Lumani kõne ettevõtlusauhinate jagamise galal	3
Eesti Konkurentsivõimelisim Ettevõtte 2008 on Tallink Grupp AS, Ettevõtluse Auhind 2008 läks ABB ASile	4
Seadusandlus	
Tulumaksuseaduse muudatuste edasilükkamine sai selgemaks	6
Kogumispensionide seaduse täiustamine	8
Hea ühingujuhtimise tava kohustuslik vaid börsi emitentidele	9
Eelarve ja muutuvad maksumäärad	10
Etikett	
Omas majas omad reeglid ehk räägi inimesega!	11
Innovatsioon	
Kas majanduslangus on küps aeg avatud innovatsiooniks?	13
Rahvusvahelised üritused	
Eesti ettevõtjad külastasid leedut	14
Koolitus	22
Riigihanketeated • Koostööpakkumised	25
Juubilarid	26

KALENDER

9. oktoober	Infoseminar: „Enterprise Europe Network – toetusmeetmed ja tugiteenused“ Kati Vaibla • Tel: 604 0080 • E-post: kati.vaibla@koda.ee
9. oktoober	Ärihommikusöök Pärnus Villu Zirnaskiga: „Värsked trendid finantsjuhtimises“ Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee
9. oktoober	St Peterburgi päevad Tallinnas Viive Raid • Tel: 604 0080 • E-post: viive@koda.ee
10. oktoober	Eesti-Türgi äriseminar ja kontaktkohtumised Türgi ettevõtjatega Liis Liivoja • Tel: 604 0081 • E-post: liis@koda.ee
14. oktoober	Seminar Tartus: „Kuidas hinnata ettevõtte väärtust?“ Toomas Hansson • Tel: 744 2196 • E-post: tartu@koda.ee
16. oktoober	Seminar: „Soome äripartnerina – Kuidas avada uksi?“ Liina Lainen • Tel: 604 0083 • E-post: liina@koda.ee
17. oktoober	Hispaania metallitootjad otsivad koostööpartnereid Eestis Liina Pello • Tel: 604 0091 • E-post: liina.pello@koda.ee
21. oktoober	Seminar Pärnus: „Kuidas hinnata ettevõtte väärtust?“ Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee
24. oktoober	Seminar: „Kliendihaldus ja selle olulisus kaasaegses ettevõttes“ Kati Krass • Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee
29. oktoober	Koolituspäev „Ettevõtluse eduks“ Viljandimaal Tiia Randma • Tel: 604 0065 • E-post: tiia@koda.ee
30. oktoober	Koolituspäev „Ettevõtluse eduks“ Järvamaal Tiia Randma • Tel: 604 0065 • E-post: tiia@koda.ee

Tähelepanu!

Kaubanduskoja telefoninumbri on muutunud!

KAUBANDUSKODA

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda • Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn
Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061 • E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

Teenuste osakond	Tel: 604 0077 • konsultatsioon • päritolusertificaadid • ATA-Carnet • tollikonsultatsioonid Tel: 604 0080 • äridelegatsioonid • messid • kontaktpäevad Tel: 604 0081 • Kölni messid • Tel: 604 0082 • Stockholmi messid Tel: 604 0082 • koostööpakkumised • raamatukogu
Politiikakujundamise- ja õigusosakond	Tel: 604 0060 • konsultatsioon • majanduspoliitiline tegevus
Turundus- ja liikmesuhete osakond	Tel: 604 0089 • liikmeks astumine • liikmesuhted • avalikud suhted • Tel: 604 0085 Teataja toimetis • toimetaja Kadri Liimal • Tel: 523 6146 • E-post: kadri@koda.ee
Raamatupidamine	Tel: 604 0067
Kaubanduskoja Tartu esindus	Pikk tn 14, 51013 Tartu • Tel: 744 2196
Kaubanduskoja Pärnu esindus	Ringi 35, 80010 Pärnu • Tel: 443 0989
Kaubanduskoja Kuressaare esindus	Tallinna 16, 93811 Kuressaare • Tel: 452 4757
Kaubanduskoja Jõhvi esindus	Pargi 27-203, 41537 Jõhvi • Tel: 337 4950

MAIT PALTS

Politiikakujundamise-
ja õigusosakonna juhataja

LÜHIDALT

Riigikogu võttis märtsi lõpul vastu TMS muutmise seaduse, millega tunnistatakse kehtetuks juriidiliste isikute maksustamist reguleeriv TMSi 10. peatükk ja kehtestatakse selle asemele uus peatükk.

•••

Tegemist on äriühingu tulu maksustamist puudutavate muudatustega. Eesmärgiks oli viia Eesti TMS kooskõlla EL ema- ja tütaräriühingute direktiiviga ja säilitada Eesti TMSle omane investeringute maksuvabastus.

•••

Vastu võetud muudatuste kohaselt muutub juriidiliste isikute maksustamine aastapõhiseks, maksubaas arvutatakse tervikuna, mitte üksikute maksuobjektide kaupa. Äriühingutel tekib teatud juhul kohustus tasuda aasta kestel tulumaksu avansilisi makseid.

•••

Enamikule ettevõtetest tänane eelnõu järgmisel aastal olulisi muudatusi kaasa ei too. Tegemist on suures osas tuleva aasta alguses jõustuma pidanud muudatuste edasilükkamisega.

•••

Muudatused jõustuvad varem ette nähtust aasta hiljem, st 1. jaanuaril 2010.

Tulumaksuseaduse muudatuste edasilükkamine sai selgemaks

Vaid veidi rohkem kui kuu tagasi kajastasime Teataja veergudel Vabariigi Valitsuse seisukohta lükata aasta võrra edasi kevadel Riigikogus vastu võetud tulumaksuseaduse (TMS) muudatused. Nüüdseks on asjakohane eelnõu ka Riigikogu menetlusse jõudnud.

Ueidi taustast rääkides, tuleb minna tagasi kevadesse. Riigikogu võttis märtsi lõpul vastu tulumaksuseaduse muutmise seaduse, millega tunnistatakse kehtetuks juriidiliste isikute maksustamist reguleeriv tulumaksuseaduse 10. peatükk ja kehtestatakse selle asemele uus peatükk. Tegemist on äriühingu tulu maksustamist puudutavate muudatustega, mille üle juba pikka aega vaidlus oli käinud ja millest ka Teatajas varasemalt kirjutatud oleme. Eesmärgiks oli viia Eesti TMS kooskõlla EL ema- ja tütaräriühingute direktiiviga ja säilitada Eesti TMSle omane investeringute maksuvabastus.

SEADUSE JÕUSTUMISTÄHTPÄEVA LÜKKUB 1. JAANUARILE 2010

Kevadel vastu võetud muudatuste kohaselt muutub juriidiliste isikute maksustamine aastapõhiseks, maksubaas arvutatakse tervikuna, mitte enam üksikute maksuobjektide kaupa ning äriühingutel tekib teatud juhul kohustus tasuda aasta kestel tulumaksu avansi-

lisi makseid. Seadus näeb ette ka mitmeid muid nii residentist kui ka mitteresidentist juriidilisi isikuid puudutavaid muudatusi, nt loobumine tulumaksu kinnipidamisest mitteresidentide makstavatelt dividendidelt ja litsentsitasudelt ning topeltmaksustamise vältimisel vabastusmeetodi ja krediidimeetodi kasutusala laiendamise. Seadu-

Jaotatav kasum maksustatakse äriühingu tasandil (mitte saaja tasandil) sõltumata sellest, millises vormis kasum äriühingust välja võetakse, st maksustatakse kõik äriühingu omakapitali vähendavad väljamaksed aktsionäridele või osanikele.

se jõustumistähtpäevana nähti ette 1. jaanuari 2009. Nüüd lükkuvad kirjeldatud muudatused aga aasta võrra edasi ehk 1. jaanuarile 2010.

JAOTATAV KASUM MAKSUSTATAKSE ÄRIÜHINGU TASANDIL

Samas ei lükku edasi siiski kõikide kevadiste muudatuste jõustumine. Eelnõu, mis Riigi-

kogus kannab numbrit 352 SE, kohaselt soovitakse alates 2009. aastast rakendada muudatusi, millega likvideerimisjaotiste ja äriühingu omakapitali vähendamisel tehtud väljamaksete maksustamine viiakse neid väljamakseid tegeva äriühingu tasemele (hetkel maksustatakse neid saaja tasemel). Seetõttu sisaldab viidatud eelnõu nii TMSi kui ka 2009. aasta 1. jaanuaril jõustuma pidanud tulumaksuseaduse muutmise seaduse muudatusi.

Muudatuse kohaselt hakkab residentist äriühing maksma tulumaksu lisaks dividendidele ka aktsia- või osakapitali või sissemaksete vähendamisel, aktsiate, osade, osamaksete või sissemaksete tagasiostmisel või tagastamisel (samuti muul sarnasel juhul) omakapitalist tehtud väljamaksete ning makstud likvideerimisjaotiste summa osalt, mis ületab äriühingu omakapitali tehtud rahalisi ja mitterahalisi sissemakseid. Seeläbi maksustatakse jaotatav kasum äriühingu tasandil (mitte saaja tasandil) sõltumata sellest, millises vormis kasum äri-

ühingust välja võetakse, st mak-
sustatakse kõik äriühingu oma-
kapitali vähendavad väljamak-
sed aktsionäridele või osani-
kele. Maksustamisel võrreldak-
se väljamakseid äriühingusse
tehtud sisse maksete summaga,
mitte nt konkreetse tagasioste-
tava osaluse soetamiseks teh-
tud sisse maksetega (seda nii äri-
ühingu likvideerimisel kui ka
kapitali vähendamise ja osaluse
tagasiostmise korral). Aktsia-
või osapõhiselt maksuarvestust
ei peeta. Eelnõu seletuskirjas
on veel selgitatud, et sõnastus
„äriühingu omakapitali tehtud
rahalisel ja mitterahalised sisse-
maksed” tähendab aktsionä-
ride või osanike tehtud sisse-
maksed aktsiaseltsi aktsiaka-
pitali, osaühingu või tulundus-
ühistu osakapitali või täis- või
usaldusühingusse tehtud sisse-
maksed. Arvesse ei võeta fondi-
emissiooni, kuna selle korral
suurendatakse aktsia- või osa-
kapitali vaba omakapitali arvel
ning tegelikke sisse makseid ei
tehta (bilansis vähendatakse
omakapitali rida „aruandeaasta
kasum” ja/või „eelmistel perioo-
dide jaotamata kasum” ning
suurendatakse aktsia- või osa-
kapitali rida).

Seoses äriühingu maksubaa-
si laiendamisega täpsustatakse
ka äriühingu makstud dividen-
dide või muude omakapitali vä-
hendavate väljamaksete dekla-
reerimise kohustust. Deklarat-
sioon tuleb ka edaspidi esitada
väljamakse tegemise kuule järg-
neva kuu 10. kuupäevaks.

MUUDATUSTE EDASILÜKKAMINE SUURENDAB RIIGIEELARVE TULUDE LAEKUMIST

Kuna kevadiste muudatuste
edasilükkamise üheks peami-
seks põhjuseks on hirm eelarve-

tulude vähenemise osas, on
paslik siinkohal ka mõned
arvud tuua. Nimelt suurendab
seletuskirja kohaselt äriühin-
gute maksustamisel aastapõhi-
se arvestuse ja avansiliste
maksete süsteemi rakendamise
aasta võrra edasilükkamine
riigieelarve tulude laekumist
2009. aastal 1 295 mln krooni
võrra.

Mitteresidendile maksta-
vatelt dividendidelt tulumaksu
kinnipidamata jätmiseks ja
Eesti äriühingu välisriigis asu-
valt tütarühingult saadud divi-
dendide tulumaksust vabasta-
miseks nõutava osaluse määra
15%lt 10%le vähendamise mõju
on 2009. aastal aga -27 mln
krooni.

Vaatamata suurtele numbri-
tele ja keerukatele muudatus-
tele võime siiski kokkuvõtvalt
korrata juba varasemalt selgi-
tatut - enamikule ettevõtetest
tänapäevase eelnõu järgmisel aastal
olulisi muudatusi kaasa ei too.
Tegemist on siiski suures osas
just järgmise aasta alguses
jõustuma pidanud muudatuste
jõustumise edasilükkamisega.
Eelnõu on kahtlemata aga olu-
line ning kõigil, kel vähegi
rohkem teema vastu huvi, soovi-
tame sellega tutvuda. **KT**

**Tulumaksuseaduse ja tulumaksu-
seaduse muutmise seaduse muut-
mise seaduse eelnõu 352 SE koos
seletuskirjaga on leitav nii Riigikogu
kui ka Kaubanduskoja kodulehe-
küljelt.**

Koja gallupid

**Täname kõiki ja palume oma liikmetel ka edaspidi meie küsitlus-
tele aktiivselt vastata Kaubanduskoja kodulehel. Teie vastuste
põhjal saame kujundada oma arvamused ja ettepanekud, mille edas-
tame seadusandjale. Teie arvamusest sõltub palju!**

Kas peate saneerimismenetluse võimaluse loomist Eestis oluliseks?

- Saneerimise võimaluse olemasolu on väga oluline – 36%
- Tegemist on positiivse võimalusega ja alternatiiviga pankrotimenetlusele – 50%
- Ei pea saneerimise võimalust eriti vajalikuks – 7%
- Ei oska öelda – 7%

(Vastajaid 14)

Kas olete EL riikides kauplemisel puutunud kokku konkurentsi
kahjustava/keelatud tegevusega?

- Jah, eelkõige keelatud tegevusega turgude jagamisel – 14%
- Jah, eelkõige kartellidega, mis takistavad turule sisenemist – 29%
- Jah, probleeme on olnud ainuõiguse kuritarvitamisega – 14%
- Jah, probleeme on olnud riigihangetel osalemisega – 7%
- Ei ole probleeme olnud – 21%
- Ei oska öelda – 14%

(Vastajaid 14)

KOIDU MÖLDERSON

Politiikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Kogumispensionide seaduse täiustamine

Rahandusministeerium on välja töötanud eelnõu, millega muudetakse kehtivat kogumispensionide seadust ning sellega seonduvalt ka mitmeid teisi seadusi.

LÜHIDALT

Rahandusministeerium töötas välja eelnõu, millega muudetakse kehtivat kogumispensionide seadust ning sellega seonduvalt ka mitmeid teisi seadusi.

•••

Suur osa eelnõust on pühendatud 2009. aastast algavate II pensionisamba väljamaksete süsteemi lihtsustamisele ja kaasajastamisele. Eelnõuga lisandub garantiisüsteem, mille eesmärk on kaitsta inimese pensionimakseid kindlustusandja raskustesse sattumisel.

•••

Kui hetkel ei saa osakuomanik kogumispensionile minna enne, kui ta on läinud riiklikule vanaduspensionile, siis seadusemuudatuse kohaselt tekib osakuomanikul õigus kogumispensionile väljamaksetele ajast, kui ta on jõudnud vanaduspensioniiikka (s.o 63-aastaselt).

•••

Osakute pärimise osas on täpsustatud sätete sõnastust, et regulatsiooni mõte selgemini välja tuua.

Kogumispensionide seaduse eelnõu võeti Riigikogu menetlusse 9. septembril ning läbis 16. septembril esimese lugemise. Suur osa eelnõust on pühendatud 2009. aastast algavate II pensionisamba väljamaksete süsteemi lihtsustamisele ja kaasajastamisele. Ühtlasi lisandub eelnõuga garantiisüsteem, mille eesmärk on kaitsta inimese pensionimakseid kindlustusandja raskustesse sattumisel. II samba regulatsioon on sisuliselt püsinud muutumatuna alates 2002. aastast, kuid teatud muudatusi on siiski tehtud kogumispensionide seaduse (2004) ja investeerimisfondide seaduse muudatustega (2007). Eelnõu lähtub sellest, et tänane kohustuslik kogumispension süsteem ning seda reguleerivad õigusaktid võtavad arvesse II samba rolli Eesti pensionisüsteemis ning süsteem ise on seni toimunud suuremate tagasilöökidest ja probleemidest. Seega, kontseptuaalseid muudatusi eelnõuga ei tehta.

EESMÄRK ON SÜSTEEMI LIHTSUSTAMINE JA KAASAJASTAMINE

Seadusandja sõnul on eelnõu algatamise eesmärgiks kõrvaldada kohustusliku kogumispension süsteemi kogumisfaasis

ilmnenud II samba arengut takistavad kitsaskohad, sealhulgas lihtsustada tasude süsteemi ja muuta need inimestele soodsamaks, mis aitab kaasa tugevama konkurentsivõime tekkimisele; lihtsustada pensionifondi osakute vahetamise reegleid, mis loob osakuomanikule võimalused operatiivsemalt ja paindlikumalt reageerida muutustele pensionifondi tingimustes ja investeerimistulemustes; muuta investeringupiirangud paindlikumaks, võimaldades fondivalitsejal investeerida suuremas mahus aktsiafondidesse; muuta väljamaksete süsteem lihtsamaks ja arusaadavamaks pensionikogujale.

2007. aasta lõpu seisuga on II pensionisambaga liitujaid üle 565 tuhande, nendest aktiivsed maksumaksjad ca 2/3, kusjuures 78% liitujatest on progressiivses fondis (s.o kõrgema riskusega aktsiafondid, näiteks SEB Progressiivne Pensionifond, ERGO Tulevikupensionifond, Hansa Pensionifond K3 jms), keskmiselt 9-13% liitujatest alustab aastas uude fondi sissemakseid ja 2-2,5% vahetab fondiosakuid, fondimaht kokku on 12,2 miljardit ning investeringud Eestisse moodustavad alla 20% II samba mahust. Kogumispensionile minemise

võimalus tekib 2009. aastast ligi 9000 liitunud.

Oluliseks muudatuseks kogumispensionile minekuga, võrreldes kehtiva seadusega, on asjaolu, et kui hetkel ei saa osakuomanik kogumispensionile minna enne, kui ta on läinud riiklikule vanaduspensionile, siis seadusemuudatuse kohaselt tekib osakuomanikul õigus kogumispensionile väljamaksetele ajast, kui ta on jõudnud vanaduspensioniiikka (s.o 63-aastaselt).

Osakute pärimise osas on täpsustatud sätete sõnastust, et regulatsiooni mõte selgemini välja tuua. Samas on pensionifondi osakud endiselt vabalt pärandatavad ja päritavad, ainus pärimisõiguse piirang kogumispensionide seaduses on see, et pensionifondide osakuid ei või pärandada juriidilisele isikule. Samuti võib osakute pärimise korral ühe aasta jooksul võtta päritud osakud välja ka rahas ja seda sõltumata sellest, kas pärija on pensioniealine või mitte.

GARANTIISKEEMINA LUUAKSE PENISONILEPINGUTE OSAFOND

Lisaks luuakse garantiiskeemina Tagatistfondi juurde uus,

pensionilepingute osafond, mille eesmärk on toetada pensionilepingute portfelli üleandmist ühelt kindlustusandjalt teisele, kui kindlustusandja on sattunud raskustesse. See tähendab, et Tagatisfondi ülesandeks ei ole maksta kindlustusandja pankrotistumise korral otsest hüvitist pensionilepingu sõlminud isikule, vaid tagada pensionilepingute järgsete kohustuste täitmine.

Nimetatud kohustuste täitmiseks toetab Tagatisfond pankrotistunud kindlustusandja pensionilepingute kindlustusportfelli üleandmist mõnele teisele turul tegutsevale kindlustusandjale.

Kokkuvõttes võib öelda, et esmakordselt 1997. aastal Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud pensionireformi kontseptuaalsed alused, kus fikseeriti ka pensionisüsteemi reformimise eesmärgid, eelkõige pensionisüsteemi sotsiaalse ja finantsilise jätkusuutlikkuse ning poliitilise ja õigusliku stabiilsuse saavutamine on Rahandusministeeriumi poolt ka hoitud ning endiselt on oluline pensionite adekvaatsus (vastavus rahvusvahelistele miinimumstandarditele) ning optimaalse ümberjaotuse (solidaarsuse) taseme kindlustamine.

Loodetavasti aitavad Riigikogu menetluses olevad kogumispensionide seaduse muudatused pensionikindlustussüsteemis avaldunud arengut takistavate kitsaskohtade likvideerimisele kaasa, muutes süsteemi inimesele arusaadavamaks ja turvalisemaks ka käesolevas turbulentses finants-situatsioonis. **KT**

Hea ühingujuhtimise tava kohustuslik vaid börsi emitentidele

Juba varem Kaubanduskoja Teatajas mainitud eelnõu on suve jooksul nii uue sisu kui ka pealkirja saanud ning peaks plaani kohaselt rakenduma 2009. aastal.

KOIDU MÖLDERSON

Politiikakujundamise- ja õigusosakonna jurist

Muuhulgas hea ühingujuhtimise tava (HÜT) kasutajate ringi laiendamist reguleerida soovinud Rahandusministeeriumi eelnõu äriseadustiku, väärtpaperituruseaduse ja raamatupidamise seaduse muutmise seaduse eelnõu (varasema nimetusega raamatupidamise seaduse, äriseaduse, hoiu- laenuühistute seaduse ja audiitortegevuse seaduse eelnõu) on käesoleva aasta märtsist pidanud ootama Justiitsministeeriumi kooskõlastust. Täna seisuga on eelnõule küll kooskõlastus saadud, kuid endisest eelnõust on suhteliselt vähe järele jäänud.

HÜT MUUTUB KOHUSTUSLIKUKS PEA KÕIGIL ÄRIETTEVÕTETEL

Peamise muudatusena oli Rahandusministeeriumi märtsikuu eelnõusse toodud HÜTi, kui kirjaliku juhiste ja reeglite kogumi, milles sätestatakse juhtimisprotsessi kirjeldus ja põhimõtted, kohustuslik kasutamine pea kõigil äriettevõtetel. Hetkel on HÜTi nõue eelnõusse kirjutatud vaid äriühingutele, mille väärtpaperitega on lubatud kaubelda reguleeritud turgudel. Kuna soovitusliku iseloomuga HÜT on reguleeritud turul kauple-

vatele ettevõtetele Finantsinspeksiooni ja Tallinna Börsi poolt olnud kasutusel juba aastast 2006, siis hea ühingujuhtimise tava kasutamine ei ole emitentidele uus ning seadusemuudatuse rakendamine 2009. aasta 1. jaanuarist ei peaks probleeme tekitama. .

TEGEVJUHTKONNA DEKLARAATSIOONI KOOSTAMISE NÕUE KAOTATAKSE

Samas jääb kehtima eelnõu muudatus, millega raamatupidamise aastaaruande koosseisu kuuluva tegevjuhtkonna deklaratsiooni, mis hetkel on reguleeritud raamatupidamise seaduse §-ga 23, koostamise nõue kaob.

Tegevjuhtkonna deklaratsiooni kui raamatupidamise aastaaruande täienduse tähtsus on aja jooksul vähenenud ning kuna tegemist on tõesti vaid deklaratsiooniga, mis ei oma otsest väärtust ei infoallikana ega ka juhtkonna vastutuse määratlemisel ning majandusaasta aruande ja tegevusaruande koostamise kohustus raamatupidamiskohustuslasele püsib, siis see-ga on mõistlik tegevjuhtkonna deklaratsiooni koostamise nõue kaotada. **KT**

HÜT kasutajate ringi laiendamist reguleerida soovinud Rahandusministeeriumi äriseadustiku, väärtpaperituruseaduse ja raamatupidamise seaduse muutmise seaduse eelnõu on Justiitsministeeriumi kooskõlastuse saanud, kuid endisest eelnõust on suhteliselt vähe järele jäänud. Peamise muudatusena oli Rahandusministeeriumi eelnõusse toodud HÜTi kohustuslik kasutamine pea kõigil äriettevõtetel.

MAIT PALTS

Politiikakujundamise-
ja õigusosakonna juhataja

Eelarve ja muutuvad maksumäärad

Kui vaadata viimaste kuude arenguid ja uudiseid, mis puudutavad makse, tuleb tõdeda, et pea igal hommikul on spekulatsioonid mõne uue maksu või määra üle. Koos järgmise aasta eelarve Riigikogule esitamisega on spekulatsioonid mõnevõrra vähenenud ning enamik kavandatud muudatused eelnõuks saanud.

Peamiselt on muudatusi kahte liiki – ühed, mis puudutavad konkreetselt makse ja lõivusid ning teised, mis seotud nn sotsiaalse toetuste paketi. Kuigi on tõsi, et eelnõu ei ole veel seadus ja paljud võivad Riigikogus veel muutuda, on olukord siiski oluliselt selgemaks saanud kui mõni aeg tagasi. Seetõttu kavandata vaid maksumäärasid puudutavaid muudatusi ka eelnõule (tulumaksuseaduse, käibemaksuseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seadus 347 SE) tuginedes põgusalt kajastame.

TULUMAKSUMÄÄRA VÄHENEMISE AJAGRAAFIK NIHKUB

Tulumaksuseaduse muudatustest olulisem on kindlasti tulumaksu vähenemise ajagraafiku nihutamine. Eelnõu kohaselt nihutatakse varem kavandatud maksumäära vähenemine ühe aasta võrra edasi. Seega oleks ka 2009. aastal nii füüsiliste kui juriidiliste isikute maksumäär 21%, mis hakkab uuesti vähenema 2010. aastal – 20%le, 2011. aastal on maksumäär 19% ja alates 2012. aastast

18%. Samal põhimõttel muutuks ka TMS § 4 lõikes 11 sätestatud arv (koefitsient), mida kasutatakse enne juriidilise isiku maksuobjekti ja erisoodustuste hinna tulumaksu määraga korrutamist tehtavas jagamistehtes, et leida maksu baasi brutosumma.

Kavandatud muudatusega lükatakse ühe aasta võrra edasi ka maksuvaba tulu määra suurenemine. Maksuvaba tulu määr jääks 2009. aastal praegusele tasemele, st on 27 000 krooni aastas. 2010. aastal oleks see 30 000 krooni, 2011. aastal 33 000 krooni ja alates 2012. aastast 36 000 krooni.

MUUTUVAID KÄIBEMAKSU SOODUSMÄÄRAD

Käibemaksuseaduse olulisemad muudatused on kavandatud seoses soodusmäärade muutmise. Eelnõuga soovitakse muuta käibemaksuseaduse § 15 lõiget 2, millega tõstetakse käibemaksu vähendatud määr 5%-lt 9%-ni ning kaotatakse osade kaupade ja teenuste soodusmäärad. Vas-

tavalt kavandatud muudatusele oleks käibemaksu määr 9% senise 5% asemel järgmiste kaupade ja teenuste maksustatavast väärtusest:

Käibemaksuseaduse olulisemad muudatused on kavandatud seoses soodusmäärade muutmise. Soovitakse tõsteta käibemaksu vähendatud määr 5%-lt 9%-ni ning kaotatakse osade kaupade ja teenuste soodusmäärad.

- raamatud ja töövihikud;
- ravimid, rasestumisvastased vahendid, sanitaar- ja hügieenitooted ning puudega isiku isiklikuks tarbeks mõeldud meditsiiniseadmed ja abivahendid;
- perioodilised väljaanded (välja arvatud reklaami- ja erootilise või pornograafilise sisuga väljaanded);
- majutus või majutus koos hommikusöögiga, välja arvatud selle teenusega kaasnev kaup või teenus.

Üldist ehk 18%-st käibemaksu määra hakatakse vastavalt kavandatavatele muudatustele

soodusmäära asemel rakendama ohtlike jäätmete käitlemisele, matusetarvetele ja teenustele ning etenduse- ja kontserdipiletitele.

RIIGILÕIVUUD SUURENEVAD

Riigilõivuseaduse kavandatud muudatused käsitlevad peamiselt liiklusregistri, isikutunnistuste ja elamislubade teenuseid. Lõive puudutavaid muudatusi on kokku üle neljakümne. Näiteks sõiduki registreerimisel tasutav riigilõiv tõuseks 1000 kroonilt 1900. Tavali-sema registreerimismärgi eest tuleks lõivu tasuda senise 600 krooni asemel 900 jne. Oluline muudatus puudutab ka ID-kaardi väljastamise taotluse läbivaatamise riigilõivu, mis hetkel on 150 krooni, kuid tõuseks 250 kroonini. Muudatus on põhjendatud siinkohal eesmärgiga kaotada ära senine riigipoolne subsideerimine ja rakendada määra, mis kataks isikutunnistuse väljaandmise kulud. Käesoleval hetkel maksab riik iga isikutunnistuse väljaandmiseks lisaks taotleja makstavale 150 kroonile umbes 100 krooni. **K**

TIINA TŠATŠUA
EBSi õppejõud

Omas majas omad reeglid ehk räägi inimesega!

3. osa

Kui eelmises Teatajas keskendusime peo ja vastuvõtu korraldajaid puudutavatele küsimustele, siis seekordses väljaandes paneme rõhku reeglitele, mis kehtivad külalistele.

LÜHIDALT

Külla minnes austatakse pererahvast ja maja, kuhu minnakse ning seal kehtivaid traditsioone ja kombeid.

•••

Juhul, kui kutse on ainult ühele inimesele, siis ei võeta kaaslast kaasa. Samuti jäetakse külla minnes koju oma karvased ja sulelised sõbrad.

•••

Külas olles tuleb kõne või toosti pidamiseks pererahvalt luba küsida. Lähtuge sündmuse eesmärgist ja pidage silmas, mida lühemalt, seda parem.

•••

Oodatud on ikka need külalised, kes pererahva poolt kutsutud. Samas ei ole meile kellegile võõras tunne, kui keegi ootamatult uksest sisse astub. Juhul, kui seda teeb hea tuttav, kellega meil on kokkulepe, et vastastikku on ukсед alati avatud, siis on see iseasi.

AUSTA PERERAHVAST JA NENDE KOMBEID!

Külalistel tasub silmas pida, et külla minnes austatakse pererahvast ja maja, kuhu minnakse ning seal kehtivaid traditsioone ja kombeid. Armatame siin Eestimaal sageli korraldatud vanasõna „Võõraste kloostriksse omade kommetega ei minna”. Nii on see siis, kui läheme

Mida kaasa võtta siis, kui on lihtsalt pidu? Mõelge alati, kelle juurde ja mis puhul lähete, valige kingitus nii, et see valmistaks rõõmu kogu perele.

külla välismaale, aga ka oma kodumaal ja sõpradel külas olles. Kutse saamisel tehke kõigepealt selgeks, millega tegu on. Iga üritus võib olla erinev ja see, et samas kohas eelmisel aastal liha grillisite ja spordipükstes ringi jooksite, ei pea tähendama, et sel aastal on samamood. Juhul, kui kutse läbilugemisel ei saa asjast päris täpselt aru, helistage ja küsige üle. Küsige otse: „Ma ei saa kutset lugedes aru, kas tulla üksi või kahekesi,

mida selga panna ning kas toit ja kui, siis milline, tuleb ise kaasa võtta.” Pidage silmas vanasõna „Küsija suu pihta ei lööda!”

ÜKSI VÕI KOGU PEREGA?

Juhul, kui kutse on ainult ühele inimesele, siis ei võeta kaaslast kaasa. Kui palutakse lapsed koju jätta, siis ei üllatata pererahvast rõõmsa hõisega: „Me otsustasime ikka kõik tulla!” Selge see, et teid ükselt tagasi ei saadeta, aga kas järgmine kord kutsutakse, on iseasi. Juhul, kui tekib ootamatu olukord, et pole lapsi kuhugi jätta, helistage ette ja küsige pererahva arvamust. Kui ei, siis pole mõtet solvuda. Kui ollakse nõus, siis rääkige oma lastele, et tegemist on täiskasvanute peoga ja nendelt oodatakse tavapärasemast täiskasvanulikumat käitumist. Küsige nende käest, mida nad arvavad ja otsustage koos, kas lähete või mitte. Samuti jäetakse külla minnes koju oma karvased ja sulelised sõbrad. Külla ei saad buta hiired, papagoid, koerad ja kassid kaasas. Ja erandeid siin

ei tehta. Samamoodi hoolitseb pererahvas selle eest, et pere lemmik, ei üritaks oma armastusega ära lämmatada kogu saabuvat seltskonda.

MIDA KAASA VÕTTA?

Kuidas Sa ikka „tühja käega” lähed? Kui on tegemist sünnipäevaga, pole probleemi valida kingitus, mis sünnipäevalapsele meeldib. Mida aga võtta siis, kui on lihtsalt pidu? Mõelge alati, kelle juurde ja mis puhul lähete, valige kingitus nii, et see valmistaks rõõmu kogu perele. Pered ja nende võimalused ning vajadused on erinevad. Ühele perele võib kinkida head muusikat ja raamatuid, teisele meeldivad põnevad lauamängud jne. Midagi pole valesi, kui pereema võtab kaasa kodus küpsetatud koogi ja pereisa pudeli head veini. Ärge vaid lapsi unustage! Eriti huvitav on igale koolieelikule, kas talle midagi toodi. Võime küll lõpmatuseni rääkida, et nii pole ilus ja nii ei tehta, aga oleme enda vastu ausad - ootasime meie, ootavad meie lapsed ja tulevikus ka lapse-lapsed. Peaasi, et lapsel ei kaju-

Külla ei saabuta hiired, papagoide,
koerad ja kassid kaasas.
Ja erandeid siin ei tehta.

neks harjumus, et iga uksest sisse astuja peab talle midagi materiaalset tooma. Kingitused antakse tavaliselt üle saabumisel ja soovi korral võib külaline kingitusele panna ka märke „isiklik”. See annab teada, et kinkepaki lahtiharutamine võiks jääda külaliste silme eest varjatuks.

KÕNEDE PIDAMISEST

Eestlased ei paista eriti silma pikkade kõnede pidamise sooviga, küll aga on aeg-ajalt selleks vajadus või sisemine soov. Külalises olles tuleb kõne või toosti pidamiseks pererahvalt luba küsida. Seda võib teha nelja silma all või avalikult, sõltub kohast ja ajast. Kui luba käes, siis öelge mida öelda on, aga ärge süüvige pikalt ja laialt kogu pere ajalukku ja enda seostele nendega. Lähtuge sündmuse eesmärgist ja pidage silmas, mida lühemalt, seda parem. Kui te pole harjunud esinema, siis pange parem eelnevalt sõnad kirja ja lugege maha, kui et publiku ees äkki sõnatuks jääte. Püüdke oma etteaste teha kindla ja tugeva häälega, sest pererah-

vale kõrva sosistamine paneb nii vastuvõtjad kui külalised piinlikku olukorda.

MILLAL LAHKUDA?

Vanasõna ütleb, et külalised on armsad kahel korral, kui tulevad ja kui lähevad. Millal minna, sõltub kutsujast ja tema poolt kavandatud. Sageli ei oska ka pererahvas ette planeerida, kuidas õhtu kulgeb. Keskmiselt piisab kolmest-neljast tunnist, aga reeglits seda pidada kindlasti ei saa. Hea tava, millal pidu lõpeb, võib igas peres olla erinev. Igal juhul tuleb külalisel panna tähelepererahva käitumist. Kuski kella kümne paiku muutub kogunud külaline juba „rahatult, teravdatult tähelepanelikuks”. Vastastikuse ebamugavuse vältimiseks võib kutsumisel rahulikult teatada näiteks, et kella kümneks saab pidu läbi.

OOTAMATUEST KÜLALISTEST

Oodatud on ikka need külalised, kes pererahva poolt kutsutud. Samas ei ole meile kellegile võõras tunne, kui keegi

ootamatult uksest sisse astub. Juhul, kui seda teeb hea tuttav, kellega on kokkulepe, et vastastikku on uksest alati avatud, siis on see iseasi. Aga ka siis tuleb endale aru anda, et liiale ei tohi minna ja kui teisel ei ole sedakorda tuju, siis pole põhjust solvuda. Juhul, kui keegi kujutab ette, et meie suvekodu või saun peab olema avatud kõigile sugulastele, siis on see inimene küll lihtsalt „õnnistus”. Enamasti aga ei taha keegi kogu aeg hotelli mängida. Normaalne on peale tungivale külalishordile teatada, et te ei saa neid vastu võtta, sest tahate olla vaid oma perega. Te olete rajanud endale ja oma perele suvekodu ning teie õigus on otsustada, keda ja millal seal võõrustate. Kord suve jooksul tehke soovi korral avatud uste päev ja võõrustage siis suuremat hulka külalisi, aga ka siis jagage korraldusraskusi tulijatega. Näiteks jagage välja soovitusi, kes millise roa oma kulude ja kirjajadega, millises koguses valmis teeb ja kaasa võtab.

Viimastest ridadest õhkub ilmselt tunnetatavat vastumeel-

sust ootamatult küllasaabunute vastu. Nii see päris ei ole. Alati võid juhuslikult sattuda kohta, kus ootamatult meenub, et tuttav suvitab lähedal. Aga räägi inimesega, kaasajal, kui iga tüüpi telefonid on kättesaadavad, tasub alati küsida. Küll aga olen trotslikult häälestunud nende suhtes, kes end külla unustades peavad loomulikuks, end nende pesu saab pestud, kõht täis ja meel lõbusaks tehtud, huvitav küll ja seda kõike veel tasuta. Kõik on sobilik, mis vastastikku kokku lepitud ja millele tehtud kulud ja tulud on võrdsed.

Seega - räägi inimesega! - ja kõik saab korda.

Olgu teil tarkust olla hea pererahvas ja oodatud külaline!

Ootan Teie küsimusi
e-postiaadressil tiina@goodwin.ee.

Artiklis on kasutatud käsiraamatut
„Etikett töö ja kodus”
(autorid Tiina Tšatšua ja Mati Lukas).

Välisajakirjanduse põhjal koostas:

PIRET POTISEPP
InnoEurope tegevjuht

Kas majanduslangus on küps aeg avatud innovatsiooniks?

Mitmed arendusjuhid Eesti ettevõtetes on kirjeldanud keerukaid, kuid igapäevaseid otsuseid majanduse langusperioodil - ettevõtte juhid soovivad uuendustega seotud kulutused kokku tõmmata ja sulgeda rahavood seniks, kuni ajad paranevad. Kuigi esmapilgul võib see tunduda ainuõige otsusena, siis kaaludes otsusega kaasnevat mõju, võiks ettevõtted enne lõpliku otsuse langetamist olukorda tõsiselt hinnata.

Üks paremaid võimalusi majanduslanguse ajal (ja ka edukatel aegadel) on jõudude ühendamine teistega, et saavutada täiendavaid eesmärke uuendatud toodete ja teenuste valdkonnas. Avatud innovatsioon (inglise keeles *open innovation*) tähendab teistega ühenedes olemist, leidmaks uusi ideid ning tihti ka nende koos arendamist ja turustamist. „Avatud innovatsioon tähendab seda, et ei kasutata ainult oma ettevõttest, vaid ka väljastpoolt tulevaid ideid ja võimalusi nii tootearenduses kui ka toodete müügil ning turundamisel. Väärtuslikud ideed toote-, teenuse arenduses ei pruugi enam tulla vaid ühest ettevõttest ning samuti ei pruugi nad turule jõuda ainult sama ettevõtte kaudu, mis need välja mõtles,” selgitab Alar Kolk, avatud innovatsiooni konsultant ning uurija.

Näiteid eduka avatud innovatsiooni kohta võib tuua mitmeid. Mõned neist on võrgustikud, kus jagatakse riske ja tulusid. Teised on strateegiliste partnerite vahel koostöös aren-

datud projektid. Avatud innovatsioon võib hõlmata ka klientide kaasamist tootearenduse protsessi (*lead-user innovation*). Kusjuures klientide all ei peeta

Avatud innovatsioon tähendab seda, et ei kasutata ainult oma ettevõttest, vaid ka väljastpoolt tulevaid ideid ja võimalusi nii tootearenduses kui ka toodete müügil ning turundamisel.

siin sugugi silmas toote lõpp-tarbijaid, vaid nendeks võivad olla ka tarnijad, partnerid või lihtsalt inimesed, kes oma ideid jagada soovivad.

KUIDAS AVATUD INNOVATSIOON OMA ETTEVÕTTE JAOKS TÖÖLE PANNA?

Ükskõik, millisel kujul, kuid avatud innovatsioon pakub ettevõtetele eeliseid mitmete traditsiooniliste meetodite ees. Kõige selgem kasu on riskide maandamine, sest sellised koostööprojektid jagavad finantsilist riski ja nõuavad vähem inimtööjõudu igalt ettevõtelt. See rõõmustab kindlasti ka finants- ning arendusjuhti, kes

peavad õigustama kulutusi. Et teha nende tööd lihtsamaks, siis toome loetelu avatud innovatsiooni eelistest:

- „Kaks pead on ikka kaks pead”
Ühiste huvidega ettevõtete koostööl on suurem võimalus, et probleemi lahataks laiemalt. Nii on ka suurem võimalus lahenduste leidmiseks.
- **Paikapidavus**
Avatud innovatsiooni olukordades, kus on olemas nii pakkuja kui klient, on meeskonnal juurdepääs ka peamiste lahendust ootavate küsimusteni. Viited ning jagatud väärtused, millega meeskond igapäevaselt kokku puutub, aitavad neil probleemid kiiresti üles leida. Õigete probleemide lahendamise on juba pool võitu, sest valede probleemide lahendamine on nii aja- kui rahakulukas.

- **Möötmiskiirus**
Üks peamisi põhjusi erinevate üksuste koostööl on

partnerlusest oodatav kiirem kasumlikkus. Näiteks Netflix/LG Electronics koostöös saab LG kliendid ning Netflix saab meediakajastust, mis tagab talle konkurentsieelise. See aga omakorda tähendab juurdepääsu millelegi uuele.

Avatud innovatsioon on pimesi usaldamine ja juhtide ülesanne on muuta see võimalikult turvaliseks. Võttes arvesse, kui paljud sellised koostööd on olnud edukad, siis peaks avatud innovatsioon ka majanduslanguses olema tähtsaks osaks ettevõtete konkurentsivõime kasvatamisel ning säilitamisel. Mitmete rahvusvaheliste ettevõtete (Intel, Wal-Mart, IBM, P&G) edu meetodi kasutamise abil on vaid selle kinnituseks.

Avatud Innovatsioon on ka juba kolmanda Eesti Innovatsiooni Aastakonverentsi InnoEstonia 2008 üheks peateemaks.

Lisainfo InnoEstonia 2008 kohta:
www.innoeurope.eu

PETER GORNISCHEFF
Teenuste direktor

Eesti ettevõtjad külastasid Leedu

16. kuni 18. septembrini korraldas Kaubandus-Tööstuskoda Tallinna Linnavalitsuse ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse moraalsel ja rahalisel toel äridelegatsiooni Leetu. Äridelegatsiooni juhiks oli Tallinna abilinnapea Jaanus Mutli. Delegatsioonis osales 6 ettevõtet: Eesti Ehitus AS, SFS Intec OÜ Eesti filiaal, Puukeskus AS, Tip Tip Tap OÜ, Finnlamelli Eesti OÜ ning Arco Real Estate UAB.

Eesti Välisministeerium
ESTONIAN MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

Tallinna Ettevõtlusamet

Äridelegatsiooni kooslus oli väga sünergiline, kuna ettevõtete tegevusalad haakusid osaliselt ning nii sai Leedu kontaktidest mitmekordset kasu. Samuti võimaldas EASi ja Tallinna linnavalitsuse esindajate kohalolek avada nii mõnegi ukse või teema, mis muidu ei oleks olnud võimalik.

Visiit algas külastuskäiguga Vilniuse Kaubanduskotta, kus anti ülevaade Leedu majanduse hetkeolukorrast. Leedu sise- ja välismaajanduse koguprodukt kasvas 2007. aastal 7,1% ning 2008. aastal oodatakse 2%-list kasvu. Inflatsioon on olnud suhteliselt kõrge – 8,1% 2007 aastal ja 2008 prognoositakse 9%. Majandussektoritest moodustavad suurema osa teenused ligi 60%, järgnevad tööstus 26, ehitus 10 ja põllumajandus 5,3%. Töötuse määr on püsinud viimastel aastatel madal – 5% ringis. Märkimisväärne on, et otseste välisinvesteeringute osas on Eesti 6. kohal 5,1%-ga, edestades näiteks Soomet. Eesti ettevõtted investeerisid 2007. aastal Leetu 586 miljonit eurot, samal ajal

kui Leedu firmad investeerisid Eestisse 75 miljonit.

Pärast ettekannet Kaubanduskojas toimusid ettevõtete kontaktkohtumised. Keskmiselt oli igal ettevõtjal 3 kohtumist. Juhtus ka nii, et mõnel oli 7 kohtumist ja teine sai ainult ühe või kaks, mis näitas seda, et antud sektori osas puudus Leedu firmadel koostöösoov. Esimene külastuspäev võeti kokku Eesti Vabariigi Suursaatkonnas, kus vastuvõtu andis majandusnõunik Jaan Reinhold. Vastuvõtul osalesid ka Leedus juba tegutsesid Eesti ettevõtjad, mis andis delegatsiooni liikmetele hea võimaluse kogemuste vahetamiseks.

Teisel päeval külastati Kaunas Kaubanduskoda, kus toimusid samuti kontaktkohtumised Leedu ettevõtjatega. Huvi oli suur. Seejärel toimus visiit Kaunase Linnavalitsusse. Ase- ja linnapea Rimantas Mikaistis andis ülevaate Kaunase lähiajal planeeritavatest suurematest investeeringutest. Näiteks on lähiajal plaanis rajada „Kaunas Entertainment and Sports

Arena”, mille hinnanguline maksumus on 70 miljonit eurot ja kus peetakse tulevased Euroopa Meistrivõistlused meeste korvpallis. Ühe suurema investeeringuna võib välja tuua kavandatava „Technopolise” teaduspargi, maksumusega ligi 30 miljonit eurot. Teise päeva õhtuks pöörduti tagasi Vilniuses, kus pubis „Transilvania” kohtuti kohaliku Eesti kogukonnaga.

Kolmandal päeval said delegatsiooni liikmed osaleda linnaekskursioonil ning külastati vastset ettevõtlusinkubaatorit „Sunrise Valley”. Lõunasöök toimus kuulsas restoranis „Neringa”, mis on oma nõukogudeaegse interjööri ja hõngu säilitanud tänapäevalgi. Lõunasöögil osalesid ka Vilniuse Linnavalitsuse ametnikud.

Olgugi, et Eesti on Leeduga peaaegu naabrid ja läänes käsitletakse meid kui ühte regioonit, on sealne ärikultuur ja keskkond tunduvalt teistsugused. Ärisuhted põhinevad paljuski isiklikel suhetel ja eelistustel. Ka makromajandus-

likult on hetkeolukord pisut teistsugune – Leedus ei ole olnud sellist kinnisvarabuumi ja laenurallit nagu Eestis. Seetõttu on majandus püsinud mõnevõrra stabiilsemana. Küll aga on inflatsioon suhteliselt kõrge tasemega. Näiteks küttehinnad Vilniuses tõusevad sellest sügisest poole võrra. Huvitav on ka keeleline kontekst, kui vanemad inimesed eelistavad suhtlemisel pigem vene keelt, siis nooremad vene keelt üldiselt ei oska ja räägivad parema meelega inglise keeles.

Äriviisiidi kordaminekule andsid kõige suurema panuse Kaubandus-Tööstuskoja projektijuht Viive Raid ja Eesti Saatkonna majandusnõunik Jaan Reinhold, kes oli ürituse õnnestumiseks teinud ära suurepärase eeltöö. Täname Ettevõtluse Arendamise Sihtasutust ja Tallinna Linnavalitsust, et nad jätkuvalt peavad ekspordi arendamist ja toetamist prioriteediks. Loomulikult ei saa jätta tänamata visiidil osalenud Eesti ettevõtjaid, kes hoolitsesid Eesti ekspordivõime eest!

Soome äripartnerina – kuidas avada uksi

16. oktoobril Kaubanduskojas

- 12.30 Registreerimine, kohv
- 13.15 Seminari avamine
Siim Raie, EKTK peadirektor (www.koda.ee)
- 13.20 **Soome Vabariigi suursaadiku tervitus**
Jaakko Kalela, Soome Vabariigi suursaadik Eestis (www.finland.ee)
- 13.30 **Saatkonna kaudu otse Soome turule?**
Kristi Karelsohn, Eesti Suursaatkond Helsingis (www.estemb.fi)
- 13.50 **Kas EAS jagab ainult raha või ka infot?**
Triin Müürisepp, EAS (www.eas.ee)
- 14.10 **Äritegevus Soomes ja soomlastega**
Pilvi Põdrämägi, Finpro Tallinn (www.finpro.fi)
Jari P. Ängeslevä*, Invest in Finland (www.investinfinland.fi)
- 14.50 Kohvipaus
- 15.20 **Juriidilisi näpunäiteid Soome turule sisnemiseks**
Kalle Pedak, Advokaadibüroo Hedman Partners
(www.hedman-attorneys.com)
- 15.50 **Võrgustikupõhine arendustegevus Soomes ja võimalused Eesti ettevõtetele**
Indrek Tammeaid, Helsingi Ülikool
- 16.15 **Courage to Change**
Petri Niskanen*, koolitaja (www.petriniskanen.com)
JCI World President 1998 (www.jci.cc)
- 16.40 **Ettevõtjalt ettevõtjale: Kuidas saavutada rahvusvahelist edu?**
Ilo Rannu, Kitman (www.kitman.ee)
- 17.10 Kokkuvõtted ja seminari lõpetamine
- 17.30 Vastuvõtt Soome suursaatkonnas, Kohtu 4, Tallinn

* sõnavõtt on inglise keeles.

Seminari moderaator: Valdar Liive, EAS Helsingi (www.eas.ee). Osavõtutasu on Koja liikmetele 300 ja mitteliikmetele 450 krooni, lisandub käibemaks.

St Peterburgi päevad Tallinnas

9. oktoobril

Ülemiste City konverentsikeskuses

9. oktoobril algusega kell 10.00 toimub Ülemiste City konverentsikeskuses (Löötsa 6) äriseminar, kus esinevad nii St Peterburgi administratsiooni kui ka Tallinna linna esindajad. Seminar toimub järjekorsete St Peterburgi päevade raames.

Seminari avavad Tallinna linnapea Edgar Savisaar ning St Peterburgi asekuuberner Alla Manilova. Seminaril osaleb ka Vene Föderatsiooni suursaadik Eestis Nikolai Uspenski.

Lisaks äriseminarile on võimalik kohtuda ka ärیدهlegatsiooni kuuluvate ettevõtjatega. Ärیدهlegatsiooni kuuluvad järgmised ettevõtted ja nende esindajad:

- AS VTB Severo-Zapad Pank – Ivan Bailjuk, avalike suhete juht
- Turismifirma Lefer – peadirektor Svetlana Leštšenko
- Neobit – peadirektor Andrei Ljultšenko
- AS Eurolines – peadirektori asetäitja Jelena Moissejeva
- TTK Severo-Zapad – peadirektori asetäitja Aleksandr Seleznjov, St Peterburgi Kaubanduskoja juhatuse liige
- Kindlustusgrupp Avikos-Afes – asedirektor Svetlana Tšaussova
- Turvaettevõtete assotsiatsioon Taifuun – asepresident Denis Sedov
- Riiklik Polütehniline Instituut – dotsent Inga Skvortsova
- Nou Terra võõrkeelte kool – direktor Jelena Tšerepanova
- Moesalong Nelli Rõškova – direktor Nelli Rõškova

Kui soovite nende firmadega individuaalselt kohtuda, siis palun võtke kindlasti ühendust Kaubanduskojaga! Osavõtt seminarist on tasuta, kuid palume eelnevalt registreeruda!

Lisainfo ja registreerimine:

VIIVE RAID

Tel: 604 0080 • E-post: viive@koda.ee

Lisainfo ja registreerimine: LIINA LAINEN • Tel: 604 0083 • E-post: liina@koda.ee

Registreerimine kuni 13. oktoobrini või kohtade lõppemiseni

Äriviisit Valgevenesesse

3.-7. novembril

Kaubanduskoda korraldab koostöös Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega Eesti firmadele 3.-7. novembrini äriviisiid Valgevenesesse. Programmis on kontaktkohtumised ning äriseminar Minski Kaubanduskojas, külaskäik Eesti Vabariigi konsulaarosakonda, ekskursioonid Minski vabamajandustsooni ning lähiumbruse ettevõtetesse. Tutvume ka Valgevene vabaõhumuuseumi ning sealse rahvusrestoraniga. Toimub linnaekskursioon ja ühised lõunasöögid.

Individuaalsete kontaktide korraldamiseks tuleb ettevõttel täita ankeet, mille saab Kaubanduskoja teenuste osakonnast.

Registreerimine on lõppenud!

Lisainfo: UIIVE RAID • Teenuste osakonna projektijuht • Tel: 604 0080 • E-post: viive@koda.ee

Rahvusvaheline investeerimisfoorum Tuleviku Krimm

19.-21. oktoobril Jaltas

Investeerimisfoorum Tuleviku Krimm toimub 19.-21. oktoobril Jaltas, hotellis Jalta-Inturist. Organiseerijateks on Krimmi Autonoomse Vabariigi ministrite nõukogu ning Krimmi Kaubanduskoda. Foorumil tutvustatakse investeerimisvõimalusi rekreatsiooni-, turismi-, infrastruktuuri ning põllumajanduse sfääris.

Lisainfo:

Tel: +38 0652 600283 • +38 0652 523053

E-post: kpkrrc@meta.ua • www.invest-crimea.gov.ua

UIIVE RAID

Tel: 604 0080 • E-post: viive@koda.ee

Valgevene investeerimiskonverents Londonis

18. novembril

18. novembril toimub Londonis Valgevene investeerimiskonverents, mille eesmärgiks on tutvustada investeerimisvõimalusi Valgevenes, riigi positiivse imago tugevdamine ning otsekontaktide loomine nende firmade ja pankadega. Tutvustatakse Valgevene majandusolukorda, investeerimiskliimat, pangandus- ja kindlustusesektorit jne.

Konverentsile on oodatud ettevõtjad, kes on huvitatud oma tegevuse arendamisest Valgevenes. Ürituse üheks korraldajaks on Valgevene Saatkond Suurbritannias.

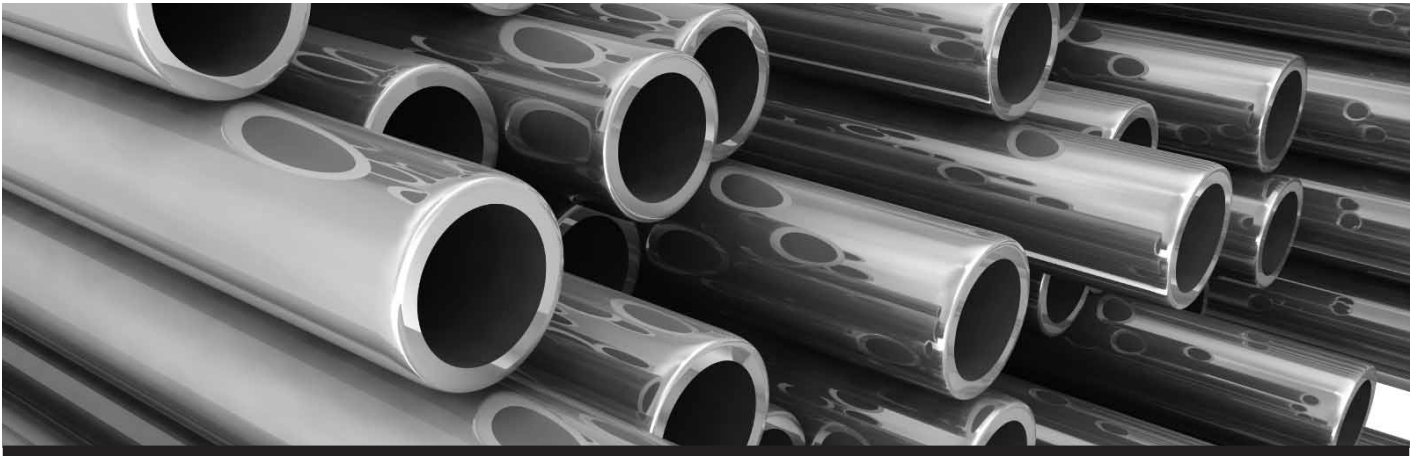
Lisainfo:

Tel: +44 20 7938 5988 • +44 20 7938 5981

E-post: uk@belebassy.org

UIIVE RAID

Tel: 604 0080 • E-post: viive@koda.ee

Hispaania metallitootjad otsivad koostööpartnereid Eestist

17. oktoobril Kaubanduskojas

17. oktoobril viibib Eesti Kaubandus-Tööstuskojas visiidil Hispaania tuntud metallitootjate/töötajate äridelegatsioon. Hispaania ettevõtjad soovivad leida kliente ja koostööpartnereid Eestis. Kuna firmade tutvustused on väga lühikesed, soovitame tutvuda põhjalikumalt ettevõtete kodulehekülgedega Internetis. Kaubanduskoja kasutuses on osade firmade tootekataloogid, millega saate tutvuda Kaubanduskojas kohapeal.

Kontaktpäeval osalemine on Eesti ettevõtetele tasuta, kuid nõuab eelregistreerimist. Kohtumised toimuvad personaalselt, kindla ajagraafiku alusel. Üks kontaktkohtumine kestab kuni 30 minutit. Suhtlemiskeel on inglise keel. Kõik alltoodud koostööpakkumistest huvitatud Eesti ettevõtjad on oodatud.

Hispaania ettevõtjate visiiti korraldab Eesti Kaubandus-Tööstuskoda koostöös Hispaania Terastoodete Eksportijate Assotsiatsiooniga (*Spanish Association of Steelworkers Exporters* www.siderex.es). Kontaktpäeval osalevad alljärgnevate Hispaania Terastootjate Liidu esindajad:

- **Global Steel Wire** (www.globalsteelwire.com)
Firma Global Steel Wire on Euroopa üks suurimaid metalltraadi tootjaid. Üle 60% kogutoodangust läheb ekspordiks Euroopasse, USA-sse jne. Global Steel Wire otsib tema toodangust huvitatud koostööpartnereid Eestis. Ettevõtte on eriti huvitatud kontaktidest Eesti firmadega, kes tegelevad metalli külmvormimisega (*cold-drawing, cold heading*). Ettevõtte käive on 433 291 775 eurot, ekspordimaht 31%.
- **Recubrimientos Plasticos** (www.replasa.es)
Tegemist on Hispaania juhtiva ettevõttega, mis toodab värvkattega või plastikkattega terasplaate, mida kasutatakse näiteks metalluste,

metallkatuste, õuemööbli, laeva- ja paadipaneelide, liftide ja muude toodete valmistamisel. Ettevõtte käive on 24 500 000 eurot, ekspordimaht 60%.

- **Hierros y Transformados S.A.** (www.hierrosytransformados.com)
Ettevõtte toodab torusid, kinnitusrihmu, liiste ja profiilplaate, mida kasutatakse raud- ja terashoonete (ladude) ehitamisel, metallseinte- või katuste ehitamisel. Ettevõtte käive on 40 000 000 eurot, ekspordimaht 75%.
- **Laminados Losal S.A.** (www.losal.es)
Ettevõtte on üks suurimaid metalli ja metallitoodete eksportöre Hispaanias. Ettevõtte toodab metallitooted masinaehitusettevõtetele, tootmisettevõtetele, ehitusettevõtetele, laevandus- ja laevaremondiettevõtetele, erinevaid detaile ja varuosi ning seda kõrge kvaliteediga metallist ja sulamitest. Ettevõtte käive on 70 000 000 eurot, ekspordimaht 3%.
- **Sidenor Industrial** (www.sidenor.com)
Ettevõtte toodab terastooteid ja tooteid roosteabast terasest, metallsulameid, k.a. kõrgsulaterast jne, mida kasutatakse sõidukite metall-osade valmistamisel, erinevate metallitoodete ja tootmiseseadmete valmistamisel jne. Ettevõtte käive on 39 665 000 eurot, ekspordimaht 59%.
- **Siemens Vai Metals Technologies** (www.siemens-vai.com)
Ettevõtte valmistab teras- ja rauatooteid, alumiiniumtooteid, liiste, torusid, lõõre ja palju muud. Tooteid kasutatakse erinevate metallitoodete valmistamisel, torustiku paigaldamisel ja lõõride väljaehitamisel jne. Ettevõtte käive on 39 665 000 eurot, ekspordimaht 59%.

Türgi Presidenti saatev äridelegatsioon 10. oktoobril Kaubanduskojas

Seoses Türgi Vabariigi Presidendi Abdullah Gül visiidiga Eestisse korraldame 10. oktoobril algusega kell 10.30 Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17) Eesti-Türgi äriseminar ja kontaktkohtumised Türgi firmadega.

Kohtuda on võimalik järgmiste ettevõtetega:

- **Agaoglu Textile:** kodu-, hotelli-, meditsiinitekstiil
- **Ancora Shipping and Foreign Trade:** laevandus
- **Özyılmaz Construction:** kinnisvaraarendus, müük ja rent
- **Scan Global Logistics:** rahvusvaheline transport ja logistika
- **Intekno Group of Companies:** tehnoloogiabiire (terasetööstus), rahvusvaheline kaubandus, finantsteenused, ehitus
- **Kapital Independent Auditing:** finants- ja audiitorfirma
- **Ongoren Law Firm:** õigusabi
- **Capital Partners:** kinnisvaraarendus
- **Merkez Tourism and Construction:** turism ja ehitus
- **YDA Construction:** ehitus
- **Ece Banyo:** sanitaarkeraamika
- **VeriPark:** infotehnoloogia
- **Güral Poselen:** portselanist serviisid, savinõud ning käsitööna maalitud tooted
- **Alan Investment:** finantsteenused

Eesti ettevõtjatele on osalemine tasuta. Seminar ning vestlused toimuvad inglise keeles. Palume üritusele eelnevalt registreeruda. Jälgige infot meie kodulehel! Edukaid kohtumisi!

Programm:

- 10.30 Registreerimine
- 10.50 Tervitussõnad
 - **Toomas Luman**, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse esimees
 - **Abdullah Gül**, Türgi Vabariigi President
 - **Toomas Hendrik Ilves**, Eesti Vabariigi President
 - **Galip Ilter**, Türgi-Eesti Ärinõukogu esimees
 - **Ibrahim Çaglar**, TOBB ja DEİK juhatuse liige
- 11.35 Presidendid lahkuvad
- 11.40 Presenteeritakse filmi Türgist
- 11.55 Sektoripõhised ettekanded
- Eesti innovatsioon kohtub Türgi innovatsiooniga**
Moderaator Martin-Éric Racine, Artec Groupi turundusjuht
 - **Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ja innovatsioon: Dünaamilised digitaalsüsteemid** – prof dr Nüket Yetis, Tubitak (Türgi Teaduse ja Tehnoloogia Uuringute Keskuse) president
 - **Innovatsiooni kvaliteedisüsteem** – prof dr Ali Riza Kaylan, Türgi Kvaliteedi Liidu Kalder esimees
 - **Disain ja innovatsioon** – prof dr Hakan Gürsu, Kesk-Ida Tehnoloogia Ülikool
 - **Innovatiivse tarkvara arendus** – Özkan Erener, VeriPark juhataja
 - **Tolerants ja innovatsioon** – Halil Kulluk, Intekno Grupp esimees
 - **Innovaatilise keskkonna loomine** – Andre Veskimäe, Ülemiste City arendusjuht
- 13.00 Individuaalsed kohtumised Türgi firmadega
- 13.30 Lõuna Kaubanduskoja ruumides

Elmia

11.–14. novembrini Jönköpingis

Novembris toimub Rootsis Jönköpingi linnas iga-aastane allhankemess Elmia Sub-contractor (www.elmia.se/subcontractor/), mis on suurim sellelaadne mess Põhja-Euroopas. Mess hõlmab masina-, metalli-, plastmassitööstust, elektroonikat jpm. Eesti ettevõtjad on riikliku ühisstendiga Elmia messil osalenud juba kümme korda.

Messil on esindatud järgmised valdkonnad:

- toormaterjalid ja pooltooted;
- tooted ja komponendid;
- seadmed ja tööriistad;
- tootmismeetodid ja töötlemine;
- teenused ja organisatsioonid.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda organiseerib 2008. aastal Elmia allhankemessil Eesti ettevõtjate hallis B03:18 ühisstendi, mille suuruseks jäi 84 m². Kokku registreerus 7 ettevõtjat. Osavõtumaks eksponeerimisele: pind 2890 kr/m² + 25% VAT (1700 SEK + 25% VAT). Kataloogitasu on 3400 krooni + 25% VAT (2000 SEK + 25% VAT).

Pinnarendi ja kataloogi eest esitab Elmia messikeskus igale stendistile 90 päeva enne messi otse arve. Iga firma saab pärast messi tagasi taotleda 25% käibemaksu, mis katab osaliselt ja tagantjärele ettevõtte reisikulud. Kaubanduskoda esitab vastavalt ettevõtte soovidele ja vajadustele reisipaketi arve. EAS tasub näituse järgmiste teenuste eest: kindlustus, elekter, Internet, mööbel, stendi kujundus, ülesehitus, transport, stendistide voldik ning tehniline abi kohapeal.

Registreerimine on lõppenud.

Lisainfo: LIIS LIIVUJA

Tel: 604 0081 • E-post: liis@koda.ee

Registreerimine lõppenud!

EST 2008: Ökoturism

Ökoturismi valdkonna kontaktkohtumised 20.–22. novembrini Shanghais

Projekti toetab EU – Asia Invest Programm, mille ülesandeks on toetada ELi ja Aasia vahelist koostööd ning suurendada kahe regiooni kaubavahetust ja investeeringute mahtu. Üritusel saab koguda teavet sihtturgude kohta ning arendada koostööd ökoturismi valdkonnas tegutsevate Aasia ettevõtjatega. Kohtumisgraafikute koostamisel arvestatakse ettevõtja individuaalseid kohtumissoove ning ettevõtja eesmärke. Kohtumised toimuvad messi China International Travel Mart (vt ka: www.citm.com.cn) raames 20. ja 21. novembril.

Osalemise eelised:

- Sihtriigi turu-uuring
- Kaks päeva kontaktkohtumisi graafiku alusel
- Infoseminar
- Teie firma profiil avaldatakse tasuta projekti kodulehel ja kataloogis
- Tasuta tõlgiteenused kohtumiste ajal
- Kaks ööd korraldaja valitud hotellis Shanghais
- Tasuta lõuna- ja õhtusöök programmi raames
- Tasuta bussitransfeer hotellist messikeskusesse ja tagasi
- Abi reisi planeerimisel ja majutuse broneerimisel

Üritusele on oodatud 30 osalejat Euroopast ning 80 osalejat Aasiast. Projektis võivad osaleda reisikorraldajad, teenusepakkujad ja konsultatsioonifirmad, varustuse tarnijad, hotellide ehitajad ning säästvate transportilahenduste pakkujad, kes on seotud öko- ja säästva turismiga jne. Täpsem info www.italasia.it/est2008.

Lisainfo:

LIIS LIIVUJA • Tel: 604 0081 • E-post: liis@koda.ee

Export in Focus

More than ever the business community and politicians are talking about the need to increase the exports and export potential of Estonian companies. Estonian Chamber of Commerce and Industry (ECCI) even announced in its annual Business Season Opening in August that the coming 12 months are "A Year of Export Promotion".

In 2007 according to statistics issued by the Tax Board only 7558 companies out of approximately 43000 active companies or 17,5% sold their goods and services abroad. In order to encourage new and to educate existing exporters, Enterprise Estonia - support system of entrepreneurship and the application unit of EU structural funds in Estonia - offers several EU-funded grants and trainings. The ECCI publishes the Estonian Export Directory (www.estonianexport.ee) and organizes trade missions and trade-fair visits. Its overall goal is to achieve a positive Estonian trade balance.

From Aviation College into Aviation Academy

In Time. Sügis/2008

B Prei Desig

- Prodi
- Ware
- Com
- Spor

Neuvelt: Eesti lootus on ekspordiväikeettevõtte

MAJANDUS- JA TÖÖSTUSKOJA PEADIREKTORIL SIIM RAIE KASVAVAD EKSPORDI VÄIKEETTEVÕTTED

Seminarit eelnõud Neuvelt õhutasid eksporditulemuste suurendamiseks. "Majanduskoja tagab eksporditulemuste kasvutrendi ja arusaadavalt on ekspordiväikeettevõtteid, mis on ettevõtteid, mis ei kaotaks meid meie jaoks eksporditulemuste tõstmiseks. Nende koostöökoostööd on meil olemas ja me teame, et meil on vaja teha koostööd, et meil oleks võimalik suurendada eksporditulemuste kasvu. See on meie jaoks väga oluline, kuna meil on vaja suurendada eksporditulemuste kasvu, et meil oleks võimalik suurendada eksporditulemuste kasvu."
ALLIKAS: ARIPEV, MAJANDUSKOJA

Inseneria. 3/2008

HÜ HA

MAJANDUSKOJA TÖÖSTUSKOJA
Kõikvõimeline, 3. korrus
www.koda.ee, 604 0060
Tel 000 0000

Tagasi

Raie: eksporditajate arv on kasvanud

Katre Pihvima
katre.pihvima@aripaev.ee

28.08.2008 09:17
Loo kommentaari (1)
Hinda artiklit (0)

Eesti Kaubandus- ja Tööstuskoda peadirektori Siim Raie kommentaar uuringu tulemusi, et eksporditajate arv on suurenenud statistika järgi.

Raie sõnas, et eksporditajate arv on suurenenud statistika järgi. "Kui vaadata maksumat viimaste aastate statistikat, kui palju on ülepäärt tehinguid teinud ettevõtteid, siis see on minu teada vähemalt viimase paari aasta jooksul kasvanud," rääkis Raie.

"Kui näpiti paarikümmet aasta kohta. Kui meil tuleks iga aastaga juurde kolmsada eksporditajate ettevõtet, siis me arvan, et Eesti majandusel on head väljavaadused," lisas ta.

"Eesti ettevõtteid on vaja teadmis- ja oskusi, kuidas välisriikidele müüa. Selline majanduse kogemus on andnud meile väga hea baasi ettevõtteid teha müügi ja osatööks, kui me räägime välisriikidele müümisest," märkis direktor.

Lisateave

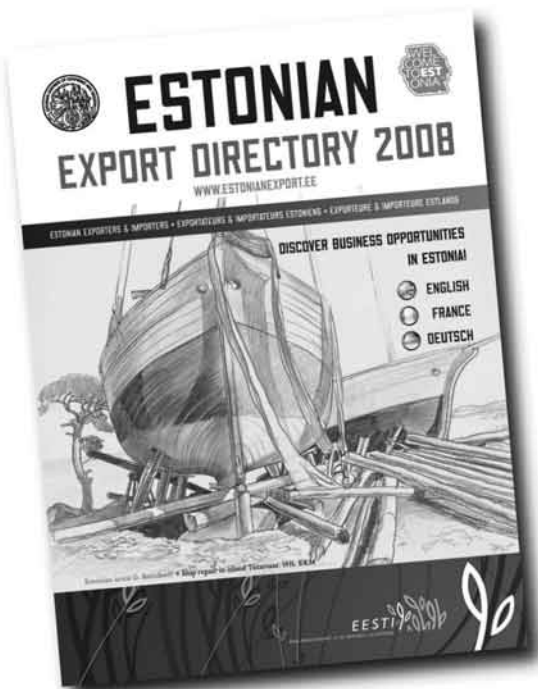
aripaev.ee 28.08.2008

EKSPORT ON EESTI MAJANDUSE TULEVIK.

ESTONIAN EXPORT DIRECTORY

ALANUD ON 2009. AASTA VÄLJAANDE KOOSTAMINE.

KASUTA VÕIMALUST LEIDA UUSI KONTAKTE JA PARTNEREID, AVALDA SELLES OMA ETTEVÕTTE ANOMED

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda annab 2009. aastal Estonian Export Directory't välja juba 14. korda.

See on ettevõtjate töövahend, mis aitab Eesti firmadel oma kaupu ja teenuseid välisriikidele viia ja mujalt maailmast partnereid leida.

Mahukas väljaanne tutvustab Eestit mujal maailmas, sest lisaks ettevõtete kataloogile sisaldab ekspordikataloog „Estonian Export Directory” ka üldinfot Eesti majanduse kohta, statistikat ning kasulikku materjali neile, kes soovivad Eestis ettevõtetlust alustada.

Kogu see teave on raamatus nii inglise, saksa kui ka prantsuse keeles. Väljaanne on saadaval ka CD-l ja internetis www.estonianexport.ee

Nii raamat kui ka CD on saadaval tasuta Kaubanduskojas. Küsi telefonil 604 0060 või koda@koda.ee

Küsi infot reklaami ja andmete avaldamise kohta Kaubanduskoja koostööpartnerilt:
Infoatlas AS – Tel: 626 6988

Lisainfo väljaande kohta: Piret Salmistu • Tel: 604 0060 • E-post: piret@koda.ee

Tallinna
Linnavalitsus

Üleeuroopaline
ettevõtluspäev

TALLINN

Tallinna ettevõtluspäeva keskus asub Sokos Hotel
Viru Konverentsikeskuses, Viru väljak 4

Ole ettevõtlik!

Tallinna ettevõtluspäev
9. oktoober 2008

8. oktoober

9.30-18.00 Noortekonverents "Täna pole liiga vara", korraldab MTÜ Õpilasest Ettevõtjaks
Info ja registreerimine: www.ettevotja.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse Grande saal

Infolaud Sokos Hotel Viru konverentsikeskuses:
Patendiamet, Maksu- ja Tolliamet, Tehnopol, AIESEC Eesti, EVEA, e-äriregister + Vaata Maailma ID-koolitus

9. oktoober

8.30-10.40 (eesti keeles) ja **11.20-13.30** (vene keeles) "Kaheks tunniks ettevõtjaks. Simulaator 7" (ettevõtluse simulatsioon), korraldab Junior Achievementi Arengufond
Info ja registreerimine: 621 0998, 504 9904, junior@ja.ee, www.ja.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse Bolero 1 ja 2 saal

9.00-17.00 Tulevikutoodete esitlus-näitus põhikooli õpilastele (5.-9.kl), korraldab Junior Achievementi Arengufond.
Esitlused 14.00-17.00
Info ja registreerimine: 621 0998, junior@ja.ee, www.ja.ee
Toimumiskoht: Viru Keskuse aatrium

9.00-10.30 Seminar "Poiss, kes täna kohvi serveerib võib homme olla Su boss", korraldab Eesti Kelnerite ja Ettekandjate Liit
Info ja registreerimine: 539 029 04 või sekretar@kelner.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse Allegro saal
10.45 Workshop "Mis on flambeerimine"
Sokos Hotel Viru konverentsikeskuse fuajees

9.30-11.00 Hommikufoorum „Kuidas karastus teras“, korraldab Tallinna Ettevõtlusamet
Info ja registreerimine: 640 4218, eve.peterson@tallinnlv.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse Grande 3 saal

9.30-12.30 Maketivõistlus "Vanale majale uus elu", korraldab Junior Achievementi Arengufond
Näitus avatud 12.30-20.00
Info: 621 0998, 504 9904, junior@ja.ee, www.ja.ee
Toimumiskoht: Viru Keskuse aatrium

9.30-16.00 Noortekonverents "Julge valik" (vene keeles)
Info ja registreerimine: 562 582 06, info@hrsc.ee
Toimumiskoht: Tallink Spa & Conference Hotel, Sadama 11a

10.00-11.00 OÜ Humana Sorteerimiskeskuse külastus
Info ja registreerimine: 640 4448, eve.kamer@tallinnlv.ee
Toimumiskoht: Betooni põik 8

10.00-12.00 Ülemiste veepuhastusjaam
20 inimest grupis
Info ja registreerimine: eve.kamer@tallinnlv.ee, 640 4448
Toimumiskoht: Järvevana tee 3

10.00-15.00 Seminar "Enterprise Europe Network - üleeuroopaline ettevõtlustugi Sinu käelähtes", korraldab Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
Info ja registreerimine: 604 0082, julia@koda.ee
Toimumiskoht: Eesti Kaubandus-Tööstuskoda Toom-Kooli 17

Koostööpartnerid: Junior Achievementi Arengufond, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit, Eesti Toiduainetööstuse Liit, Eesti Kaupmeeste Liit, Eesti Kelnerite ja Ettekandjate Liit, Eesti Baarmenide Assotsiatsioon, Eesti Väike- ja Keskmise Ettevõtjate Assotsiatsioon, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Kvaliteediühing, Maksu- ja Tolliamet, Patendiamet, Tehnopol, Neos, AIESEC Eesti, Õpilasest Ettevõtjaks, Sild Ettevõtlike Noorte Tulevikku, QUIN-Estonia, Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid, Eesti Disainikeskus, Integratsiooni ABC, Majanduse ja Juhtimise Instituut, Tallinna Tehnikakõrgkool, Tallinna 21. Kool, Pagaripoisid, Humana Sorteerimiskeskus, AS Printall, AS Standard, Registreerimise ja Infosüsteemide Keskus, Vaata Maailma Sihtasutus, Tallinna Tehnikaülikool

10.00-16.00 Info- ja kontaktlaud „Ideest toteni“, korraldab MTÜ QUIN-Estonia
Info: quines@hot.ee, www.quines.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse fuajee

11.00-12.30 Seminar "Eesti toiduainetööstus – töötleva tööstuse lipulaev", korraldab MTÜ Eesti Toiduainetööstuse Liit
Info ja registreerimine: 648 4978, kadri@toiduliit.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse Allegro saal
Peale seminari toimuvad ekskursioonid ettevõttesse (vajalik eelregistreerimine): AS Kalev, buss väljub Sokos Hotel Viru eest kell 13.00. AS Liviko, kogunemine kell 13.30 AS Liviko väravas, Masina 11

11.00-12.30 Seminar "Mida peaks alustav ettevõtja teadma maksudest", korraldab Maksu- ja Tolliamet
Info ja registreerimine: 676 2972, kaia-liisa.kallas@emta.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse Duetto saal

11.00-13.15 Seminar "Intellektuaalomandi kaitse vajalikkus, võimalused ja riskid", korraldab Patendiamet
Info ja registreerimine: 627 7935, seminarid@epa.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse Andante 1 ja 2 saal

11.00-12.00 ja 14.00-15.00 Pagaripoisid OÜ külastus
Info ja registreerimine: 640 4448, eve.kamer@tallinnlv.ee
Toimumiskoht: Pagaripoisid, Vana-Lõuna 37

11.30-15.00 Ettevõtluseminar „Loomemajandus ja ettevõtlus“, korraldab Sihtasutus Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid
Info ja registreerimine: 683 8103, annika@inkubaator.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse Grande 3 saal

12.00-13.00 AS Printall külastus
Info ja registreerimine: 640 4448, eve.kamer@tallinnlv.ee
Toimumiskoht: Peterburi tee 64a

12.00-14.15 HITEC koolituskeskuse ja laboriseadmete praktilise töö demonstreerimine.
Ettevõtluspäev Tallinna Tehnikakõrgkoolis „Muutused ja elukestev õpe“, korraldab Tallinna Tehnikakõrgkool
Info: 666 4555, malle2@ttk.ee
Toimumiskoht: Tallinna Tehnikakõrgkool, Pärnu mnt 62

13.00-14.00 AS Standard külastus
Info ja registreerimine: 640 4448, eve.kamer@tallinnlv.ee
Toimumiskoht: Marja 9

13.00-14.00 Seminar "Tootedisain inseneri ja kunstniku koostöös", korraldab Tallinna Tehnikaülikool ja Eesti Disainikeskus
Info ja registreerimine: 620 3516, 502 9673, marit.men@ttu.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse Duetto saal

13.30-15.00 Paljassaare reoveepuhastusjaam
20 inimest grupis
Info ja registreerimine: eve.kamer@tallinnlv.ee, 640 4448
Toimumiskoht: Paljassaare põik 14

13.00-15.30 Seminar-arutelu "Kas kutseõpe aitab karjääri teha?", korraldab Eesti Kaupmeeste Liit
Info ja registreerimine: 620 1914, info@kaupmeesteliit.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse Allegro saal

14.00-16.00 Kvaliteediseminar "Ettevõtte sisemiste muutuste juhtimine läbi juhtimissüsteemi sertifitseerimise", korraldab Eesti Kvaliteediühing MTÜ
Info ja registreerimine: 521 3996, margit.puik@eaq.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse Andante 1 ja 2 saal

14.00-16.00 Seminar "Noored turismiettevõtjaks", korraldab Integratsiooni ABC MTÜ ja Majanduse ja Juhtimise Instituut
Info ja registreerimine: 646 4269, info@kooliturism.ee
Toimumiskoht: Majanduse ja Juhtimise Instituudi saal, Erika 7a

14.30-16.00 Seminar "Kui alustad, siis rahvusvaheliselt - sihtururiik Holland", korraldab EAS
Info ja registreerimine: 627 9356, anneli.teas@eas.ee, www.eas.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse Bolero saal

14.30-16.00 Seminar "Innovatiivne koostöö", korraldab Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit
Info ja registreerimine: 617 7145, heleri.vahemae@iit.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse Duetto saal

16.00-18.00 Edulugude seminar "Maarjamaalt marjamaale", Eestis sündinud globaalsed ettevõtted, korraldab TEHNOPOL
Info ja registreerimine: 680 0221, 680 0228, teenused@tehnopol.ee
Toimumiskoht: Sokos Hotel Viru Konverentsikeskuse Grande 3 saal

16.00-17.00 Seminar "Rahvusvahelised praktikavõimalused enam kui sajast riigist", korraldab MTÜ AIESEC Eesti
Info ja registreerimine: 556 776 66, lauri.lahi@aiesec.net või www.aiesec.ee
Toimumiskoht: Tudengimaja, Raekoja plats 18

Ettevõtlusööpäev 24h, korraldab MTÜ Sild Ettevõtlike Noorte Tulevikku
Info ja registreerimine: 621 0998, mail@sent.ee
Toimumiskoht: Kloogaranna noortelaager, Kloogaranna küla, Keila vald

Infolaud Sokos Hotel Viru konverentsikeskuses:
MTÜ Quin-Estonia, SA Tallinna Ettevõtlusinkubaatorid, EAS, Patendiamet, Maksu- ja Tolliamet, Tehnopol, Disainiliit, Tallinna Ettevõtlusamet, Integratsiooni ABC, Eesti Disainikeskus, AIESEC Eesti, EVEA, e-äriregister + Vaata Maailma ID-koolitus

<http://ettevotluspaev.tallinn.ee>

Swedbank

OLYMPUS

ALTIA
ESTI

Koolitused.ee

BCD

Seminar Tartus:**Kuidas määrata firma väärtust?**

14. oktoobril kell 10.00–16.00

Atlantise konverentsikeskuses (Narva mnt 2)

Ettevõtte juhtkonda ja selle omanikke peaks alati huvitama firma väärtus ja selle dünaamika. Eriti aktuaalseks muutub see küsimus aga siis, kui kaalutakse firma müüki, ostu või ühinemist. Koolituse sihtgrupp on firmade raamatupidajad, audiitorid, finantsjuhid, juhatuse liikmed ja omanikud. Selgitusi jagab ja küsimustele vastab **Rita Ilisson**, finantsanalüütik ja konsultant, Raamatupidamise Toimkonna esimees 1993–2001, raamatu „Finantsanalüüs ja planeerimine“ autor.

Käsitlemisele tulevad järgmised teemad:

- Hea raamatupidamistava ja äriseadustiku seosed
 - äriseadustiku sätete seosed ühinemiste ja kontserni arvestusega
 - ostuanalüüs - õiglase väärtus (harilik väärtus) – mõõdetuna turuväärtuse, puhastulu, kulumeetodi või diskonteeritud rahavoogude baasil
 - soetatud varade ja kohustuste hindamine IFRS 3 „Äriühendus“ alusel
- Äriühendused
 - firmaväärtuse määramine
 - IAS 36 „Vara väärtuse langus“ ja vara väärtuse testi teostamine
 - rahavoogusid genereeriva üksuse väärtus
 - kaasatavad rahavood, diskonteerimismäär ja eeldatav kasv
- Ettevõtte väärtus
 - ettevõtte väärtus
 - vabad rahavood 1 – vabad rahavood varadelt
 - vabad rahavood 2 – vabad rahavood omanikele
 - Fama-French lähenemine: omakapitali hind = ettevõtte investeeringute sisemine intressimäär
 - võrdlusmeetod, finantssuhtarvud, CAPM, EVA, EBITDA, NOPAT ja NOPLAT

Osalustasu on Koja liikmetele 800 krooni, mitteliikmetele 1600 krooni (lisandub käibemaks). Hinnas sisalduvad materjalid, lõuna ja kohvipausid.

Info ja registreerimine:

TOOMAS HANSSON

Tel: 744 2196 • E-post: tartu@koda.ee

**Katrin Aedma
KOOLITUS****Tenerifel****Majanduse kehvad ajad
on koolitamiseks!****See on aeg laadimiseks
ja hoovõtuks!****Kasuta aega, mida majanduslangus pakub,
et valmistuda uuteks töövõitudeks:****mehita meeskond,****süvenda meeskonnatunnet,****investeeri meeskonna arendamisesse****ja motiveerimisse.****Erakonsultatsioonid
Grupikoolitused****Talvitu Tenerifel TASUTA!****Kuidas? Vaata kodulehelt.**

Lisainfo:

E-post: katrin.aedma@mail.ee • Tel: 513 2444www.KaKonsultatsioonid.ee

„Kuidas olla oma töös

loov ja innovaatiline?“

Koolitussari „Ettevõtluse eduks“

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja eestvedamisel koostöös Eesti Panga, Arengufondi, Eesti Konjunktuuriinstituudi, Tartu Ülikooli Ettevõtluskeskusega ja SA Innove, algab üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste majandusõpetajatele suunatud koolitussari „Ettevõtluse eduks“.

Koolituspäeva esimeses pooles uurime viimaseid arenguid majanduses. Esinevad asjatundjad Eesti Arengufondist, Eesti Pangast, Eesti Konjunktuuriinstituudist. Koolituspäeva teine pool on praktilisema suunitlusega - „Kuidas olla oma töös loov ja innovaatiline?“ - erinevate projektide raames valminud õppematerjale, uusi õppemeetodeid jne. tutvustavad Tartu Ülikooli Ettevõtlusekeskus ja SA Innove.

Koolitussarja toetab
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium

KOOLITUSPÄEVAD TOIMUVAD:

29. oktoobril kell 10.00 – 17.00

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis, Olustvere lossis;

30. oktoobril kell 10.00 – 17.00

Järvamaa Kutsehariduskeskuses Säreveres;

19. novembril kell 10.00 – 17.00

Haapsalu Kutsehariduskeskuses, Ehitajate tee 3 Uuemõisas;

20. novembril kell 10.00 – 17.00

Pärnumaa Kutsehariduskeskus, Niidupargi 8,12.

KOOLITUSPÄEVA OSALUSTASU:

150,- krooni (+km)

sisaldab koolituspäeva toitlustamist.

REGISTREERIMINE:

www.koda.ee

E-post: tiia@koda.ee

LISAINFO:

Tiia Randma

Tel: 604 0065

E-post: tiia@koda.ee

Seminar: Kliendihaldus ja selle olulisus kaasaegses ettevõttes

24. oktoobril Kaubanduskojas

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldab reedel, 24. oktoobril Kaubanduskojas (Toom-Kooli 17) kell 10.00–16.00 seminari „Kliendihaldus ja selle olulisus kaasaegses ettevõttes“.

Tänases märksa keerukamaks muutunud majandusolukorras tuleb ettevõtetel konkurentsivõime säilitamiseks järjest enam pöörata tähelepanu klientidega suhtlemisele. Millised seni veel kasutamata võimalused ja vahendid aitavad kliente hoida ja juurde meelitada? Kuidas parandada müügitööd ja saavutada klientide rahulolu? Nendele ja teistele sarnastele küsimustele aitame seminaril vastuseid leida.

Lektor on **Mare Teichmann** (PhD), Tallinna Tehnikaülikooli psühholoogiaprofessor, P. & M. Curie nimelise Pariisi Ülikooli erakorraline professor, Euroopa Töö- ja Organisatsioonipsühholoogia Professorite Nõukogu (ENOP) liige.

Käsitletavat teemasid

- **Suhtlemine kliendiga:** müüja professionaalsus; uute kontaktide loomine; kümme käsku klientidega suhtlemisel; suhtumine kliendisse; kliendi isiksuse tajumine; tuttavate klientidega seotud ohud.
- **Müügitöö ja teeninduse rutiinid:** müügitöö eesmärkide püstitamine; lähi- ja kaugeesmärgid müügitöös; probleemide audit (Kepneri meetod); probleemi lahendamine; kliendi ootused ja kliendi riskid; professionaalsus kliendi nõustamisel; kommunikatsioon, info edastamine; sõnumi planeerimine, edastamine ja arendamine; sagedased vead, mille tõttu kliendid ei saa meist aru; verbaalsed ja mitteverbaalsed suhtlemisvahendid.
- **Klientide haldamine:** ohud klientide haldamise juures; süsteemi loomine kliendi halduseks; kliendiregistrid; müüja edu tingimused; müüja suhtumine töösse; „raske klient“; müügi- ja mõjustamisvõtted.

Sihtgrupiks on ettevõtete omanikud, juhid, turundusjuhid, müügiinimesed, kliendihaldurid, sekretärid, juhiabid.

Osavõtutasu Kaubanduskoja liikmetele 950 krooni, mitteliikmetele 1900 krooni, lisandub käibemaks. Hinnas sisalduvad teabematerjalid, lõuna ja kohvipaus.

Info ja registreerimine:

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda Pärnu esindus
KATI KRASS
Tel: 443 0989 • E-post: kati@koda.ee

Lugupeetud ettevõttejuht!

Mida saate Teie teha selleks,
et aidata lapsi täisväärtuslikult kasvada ja areneda?

Rahvusvaheline organisatsioon UNICEF (ÜRO Lastefond) kogub abifondi vahendeid tervituskartide heategevuslikust müügist ja vabatahtlikest annetustest. Kogutud vahenditest korraldame mitmesuguseid kampaaniaid, näiteks AIDSi, narkomaania ja vägivalda ennetamiseks, erivajaduste ja puudega laste toetamiseks ning väikelinnade lastekodude ja sünnitusmajade abistamiseks. Need on vaid mõned üritused, millega abivajajaid toetame.

Eesti ettevõtjad on üha enam hakanud tegelema ka sotsiaalse vastutusega. On ilmselge, et ettevõtte eesmärk ei ole ainult kasumit teenida, vaid täita ka ühiskonna struktuuris tähtsat kohta. Ettevõtte loob ühiskonna jaoks töökohti ja sellega seonduvalt ka töötajate sotsiaalset kindlustunnet. Tänu nendele väärtustele ühiskond tugevneb ja asub stabiilse positiivse arengu teele. Kuid laste täisväärtusliku arenguta ei ole ühiskonna kindel areng võimalik.

UNICEF pakub Eesti ettevõtjatele võimalust paigutada tasuta reklaami UNICEFi kodulehele. Bänneri kaudu suundub kodulehe külastaja otse Teie firma kodulehele. Saate panna ka oma kodulehele UNICEFi bänneri, mis kinnitab, et Teie ettevõtte toetab UNICEFi heategevuslikke kampaaniaid.

Lisainfo:

Eesti Rahvuskomitee UNICEF
JEUGENIA DOTSENKO

Tel: 556 43619 • E-post: jevgenia@unicef.ee

unicef

RIIGIHANKETEATED

Inglismaa

- Hange kaitsejalatsite ja tugevdatud metallnina jalatsite ostmiseks. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 28.10.2008. Kood 2115
- Hange maagaasi ostmiseks. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 17.11.2008. Kood 2116
- Hange vihikute ostmiseks. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 30.10.2008. Kood 2117
- Ostetakse kontrollkaevude osi, pinnasekarpe, puhastusluuke, kanalisatsioonitruumleid. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 16.10.2008. Kood 2118
- Furgoonautode tarne. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 27.10.2008. Kood 2119
- Hange talihooldesõidukite ostmiseks. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 31.10.2008. Kood 2120
- Ostetakse polüeteenist jäätme- ja prügikotte. Tähtaeg taotluste esitamiseks 31.10.2008. Kood 2121
- Ostetakse ratastoole. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 30.10.2008. Kood 2122
- Hange autoklaavide ostmiseks. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 27.10.2008. Kood 2123

Prantsusmaa

- Hange pliivaba bensiini ja diislikütuse ostmiseks. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks on 07.10.2008. Kood 2124
- Ostetakse veemööttajaid. Tähtaeg 07.11.2008. Kood 2125
- Hange mootorsõidukite sh seadandide, minibusside, politseiautode ostmiseks. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 14.11.2008. Kood 2126
- Ostetakse energiamöötureid. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 24.11.2008. Kood 2127
- Ostetakse linnamööblit. Tähtaeg 14.11.2008. Kood 2128

Soome

- Hange polüstüreenplaatide ostmiseks. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 08.10.2008. Kood 2129

- Hange silla projekteerimisteenuste osutamiseks. Tähtaeg osalemistaotluste esitamiseks 24.10.2008. Kood 2130
- Ostetakse paberkäterätikuid ja puhastusvahendeid. Tähtaeg 24.10.2008. Kood 2131
- Hange mööbli ostmiseks. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks on 20.10.2008. Kood 2132
- Hange lihatoodete ostmiseks. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 02.11.2008. Kood 2133
- Ostetakse puukoolitooteid. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks on 07.11.2008. Kood 2134

Sinu ettevõtlustugi Euroopas

Täpsem info:
LEA RAASAMAA
Tel: 604 0090
E-post: lea@koda.ee

KOOSTÖÖPAKKUMISED

- Rootsi nõustamisfirma pakub edasimüügiteenuseid erinevate terastoodete tootjatele. Kood 12088
- Saksamaa veoautode varuosade hulgemüüja otsib edasimüüjaid. Kood 12089
- Poola toiduaiinetööstuse masinatootja otsib edasimüüjaid ja koostööpartnereid. Kood 12090
- Põhja-Iirimaa meditsiinitarvete (*respiratory disposables for anaesthesia and critical care*) tootja otsib edasimüüjat. Kood 12091
- Itaalia innovatiivse biolaguneva tekstiili (*biodegradable textiles pre-sowed with seeds*) tootja otsib edasimüüjat. Kood 12092
- Rootsi biomassi tootja otsib edasimüüjat ning pakub biomassi tootmismasinaid. Kood 12093

Täpsem info:
JULIA MALEV
Tel: 604 0082
E-post: julia@koda.ee

www.koda.ee

Kaubanduskoda koostöös Raadio Kukuiga kutsuvad kuulama saadet

MAJANDUSRUUM

kolmapäeviti kell 11.00–12.00,
kordusena kolmapäeva õhtul kell 20.00–21.00

Kuku raadio ja Kaubanduskoda koostöös valmiv saade „Majandusruum“ toob kuulajani majanduse aktuaalsed teemad.

Saade on eetris kolmapäeviti kell 11.00–12.00, õhtul kell 20.00–21.00 ja kolmapäeva ööl vastu neljapäeva kell 03.00–04.00. Saatejuht on Vallo Toomet.

Saateid on tagantjärele võimalik kuulata ka KUKU raadio arhiivist <http://podcast.kuku.ee/saated/majandusruum/>.

Toimunud saadete kohta vaata lisaks Kaubanduskoda kodulehelt <http://www.koda.ee/?id=6957>.

Lugupeetud liikmed, kasutage Kaubanduskoja reklaamiteenuseid!

Kaubanduskoja liikme staatus annab muu hulgas ka eelised meie reklaamiteenuste tellimisel. Kaubanduskoja teabekanalite kaudu on lihtne ja soodne enast ja oma teenuseid/tooteid teistele liikmetele tutvustada ja pakkuda. Võimalused ja hinnad (Eesti kroonides ja sisaldavad käibemaksu) on alljärgnevad:

Hind (kroon) Liikmele Mitteliikmele

Reklaami kaasapanek Teatajaga

1 A4 (210 x 297 mm)	6490	Ei osutata
Brošüür (kuni 50g)	8850	Ei osutata

Reklaam Teatajas

Värviline

1 lk (210 x 297 mm)	6490	7670
2/3 lk (210 x 193 mm)	5310	6490
1/2 lk (210 x 146 mm)	4130	5310
1/3 lk (210 x 94 mm)	3304	4484

Must-valge

1 lk (210 x 297 mm)	5310	6490
2/3 lk (210 x 193 mm)	4130	5310
1/2 lk (210 x 146 mm)	3304	4484
1/3 lk (210 x 94 mm)	2124	2950

Reklaam Internet

Reklaamtekst e-folehes (kuni 700 tähemärki)	3540	4720
Reklaambänner kodulehel www.koda.ee (468 x 60 pxls), 7 päeva	2360	3540

Lisainfo:

PIRET SALMISTU

Turundusdirektor
Tel: 604 0060
E-post: piret@koda.ee

KADRI LIIMAL

Toimetaja
Tel: 5236146
E-post: kadri@koda.ee

ÕNNITLEME OKTOOBRIKU JUUBILARE!

15

AGROSILVA AS
liige alates 1998

ANTAL OÜ
liige alates 2000

ARHDISAIN OÜ
liige alates 2002

AUTOMEISTER AS
liige alates 1998

BENITO PUIT AS
liige alates 1996

EESTI LINDSAW AS
liige alates 2002

EIDERT OÜ
liige alates 1997

ENER E.A. AS
liige alates 1997

HOTRONIC AS
liige alates 1997

IMPEL OÜ
liige alates 1999

K & K TEKSTIILID OÜ
liige alates 1998

KANAL 2 AS
liige alates 2001

KATANTER OÜ
liige alates 1998

MIRREL JK OÜ
liige alates 2003

MIVAR-VIVA AS
liige alates 1996

MYSTERY GROUP OÜ
liige alates 2006

NAUTEX MARINE GRUPP OÜ
liige alates 1996

NEST SERVICE OÜ
liige alates 1994

PAIDE EG AS
liige alates 1996

PVMP-EX OÜ
liige alates 2002

RANDESKO AS
liige alates 1993

RIS EHITUS AS
liige alates 2003

RITO ELEKTRITÖÖD AS
liige alates 1998

SAKU MAJA AS

liige alates 2004

SEESAM LIFE INSURANCE SE

liige alates 2002

SKORPIONI

JULGESTUSTEENISTUSE AS

liige alates 2007

STEN & CO OÜ

liige alates 2005

TAASTAVA KIRURGIA KLIINIK AS

liige alates 2002

TAURALT OÜ

liige alates 2002

VID-DOC EESTI OÜ

liige alates 2003

10

AVA-EKSPRESS OÜ

liige alates 2002

BALTROS GEM GRUPP AS

liige alates 1999

DRAMMOFON OÜ

liige alates 2006

FEANOR OÜ

liige alates 2004

FILMIVABRIK OÜ

liige alates 2003

J.S. INSENERIBÜROO OÜ

liige alates 2007

KAGU METS OÜ

liige alates 2000

KERN-LIEBERS EESTI OÜ

liige alates 2002

LUNGE & KO OÜ

liige alates 2005

MARSALIS EHITUS OÜ

liige alates 2008

PENTE TARKVARA OÜ

liige alates 2000

POWERSTOCK AS

liige alates 2003

RUDA TRADING OÜ

liige alates 2006

SELVAAG EESTI OÜ

liige alates 2003

VAN & MAR OÜ

liige alates 2004

KONKURENTS.EE

Konkurentsivõime
Edetabel?
Konkurents?
Eesti Parimad
Ettevõtted?
Konkurentsivõime?

- Konkursside ajalugu
- Eriauhinnad
- Galerii
- Kasulikud lingid
- Kontakt

Otsi:

ETTEVÕTLUSE
AUHIND 2008

KONKURENTSIVÕIME
EDETABEL 2008

UUDISED:

25. september 2008
Saade Majandusruum KUKU raadios – teemaks ettevõttekonkursid [Loe edasi](#)

19. september 2008
FOTOD: Eesti parimad firmad (Äripäev Online) [Loe edasi](#)

19. september 2008
Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse esimehe Toomas Lumari kõne Auhinnagalal 18. septembril 2008 [Loe edasi](#)

18. september 2008
President: omavahelised süüdistused ei vi Eestit edasi [Loe edasi](#)

18. september 2008
Eesti parimad ettevõtted on ABB ja Talink Grupp [Loe edasi](#)

Konkurentsivõime rahvusvaheliseks

13. aastat jagab riik tunnustust Ettevõtluse Auhinna väljaandmise läbi ja kuuendat korda selgitab Eesti Kaubandus-Tööstuskoda välja konkurentsivõimelisimaid Eesti ettevõtteid. Nii saame võimaluse hinnata sadade ettevõtete käekäiku.

Konkurents kui majanduslik võistlus – võistlus paremate müügitulemuste, lojaalsemate partnerite ja andekamate töötajate nimel on Eesti koduturul täna tihedam kui kunagi varem. Kasvu asemel räägime majanduse kohandumisest ja otsime võimalusi kiire kasvu taastamiseks. Siseriikliku mõõduvõtmise on oluliseks muutnud ka rahvusvaheline konkurentsivõime.

Maksu- ja Tolliameti 2007. aasta deklaratsioonide põhjal tegi piiriüleseid... [Loe edasi](#)

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda | Tel: 60 400 60 | E-post: koda@koda.ee - www.koda.ee

KOGU INFO EESTI PARIMATE ETTEVÕTETE KOHTA NÜÜD:

KONKURENTS.EE

Vaata ka trükist Eesti Parimad Ettevõtted 2008 >

olulised muudatused >

PÄRNU RAAMATUPIDAMISKONVERENTS

„Tants ümber muudatuste” 2008

13.-14. november 2008 • Pärnu Kontserdimaja

SEB

Rödl & Partner

Eesti Päevaleht

U:R

BCS Koolitus

Dunker
www.dunker.ee

CARROT

AURA

6177310 • www.raamatupidaja.ee